

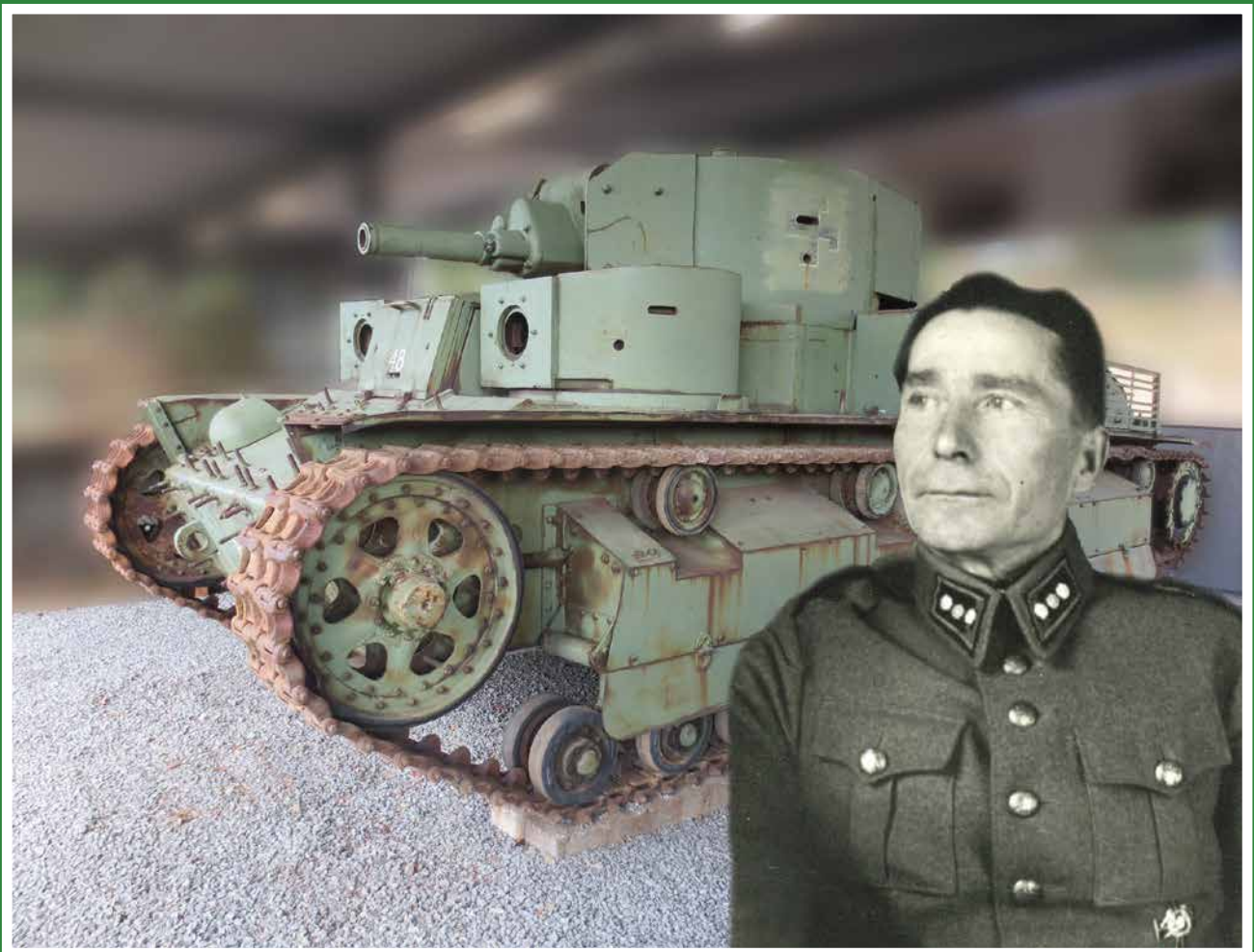

PAROLE

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen jäsenlehti

Kesäkuu 2022 • nro 2 (350) • 91. vsk

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ

Sisällys

Pääkirjoitus: Suomen paikka on Natossa	3
Majuri Maximilian Bayer.....	4
Elokuva Lockstedter Lagerista	8
Kolumni: Vesa Valtonen.....	9
JP27:n perinneyhdistys koolla Kouvolassa.....	10
Helsinki-Uusimaan kevätretki	14
Perinneyhdistyksen hallitus Porin prikaatin vieraana	16
Jääkärikerho sai syventävän esittelyn jääkärikenraali Tuompon elämäkerrasta.....	18
Jääkärisäätiön hallitus kokousti Marskin majalla.....	20
Jääkäriperinteet hyvin esillä Lapissa	21
Viron suurlähettiläs muisteli jääkärikokemuksiaan Liepajasta	22
Arkkipiispalle tietoa jääkärihautojen säilyttämisestä.....	22
Kolumni: Jukka Knuuti.....	23
K. M. Walleniuksen kolme roolia	24
Albert Räsänen – jääkäriaritari panssarihyökkäyksen kärjessä	26
Jääkäreiden esineet Sotamuseon kokoelmissa.....	30
Lottaperinteen vaalimista Keski-Uudellamaalla	36
Hohenlockstedtin Soldatenheim toimi kirkkona kapakkana, varastona ja hetken myös sotilaskotina	38
Etelä-Karjalan osaston kevätkokous Lappeenrannan upseerikerholla.....	40
Vuosittainen seppeleenlasku 14.4.2022 jääkärimajuri Armas Ståhjlbergin kaatumispaikalla.....	40
In memoriam: Seppo Ryhänen	41
Vanhat Parolet	42
Kirjeitä toimitukselle	43
Kirjallisuutta	46

Jääkärikapteeni, Mannerheim-ristin ritari Albert Räsänen ja jatkosodassa komentama,
viholliselta talvisodassa vallattu T-28-panssarivaunu Parolan Panssarimuseossa.
Kuva Heikki Lehtonen

Suomen paikka on Natossa

Venäjän hyökkäyksestä Ukraina on vaikea löytää mitään myönteistä.

Tuo Talvisotaamme vertautuva aggressio kuitenkin herätti suomalaiset tajuamaan, että Suomen paikka on puolustusliitto Naton jäsenenä. Heti hyökkäyksen jälkeen Nato-jäsenyyden kannatus kolminkertaistui 20 prosentista 63:een. Ja pian kannatus oli jo 73 prosenttia ja vastustajia vain vaivaiset 12 prosenttia.

Näin Suomen kansa vapautti poliittisen johdon hankalasta asemasta. Vuosikausia oli vannottu Nato-option niemeen. Meillä on mahdollisuus hakea jäsenyyttä, mutta ei vallitsevissa olosuhteissa se ei koskaan ollut ajankohtaista.

Turvallisuusympäristössämme muuttui vähitellen melkein kaikki. Baltian maat liittyivät Natoon. Venäjä hyökkäsi Georgiaan ja miehitti Krimin. Ainoa, mikä ei muuttunut, oli Suomen suhtautuminen Nato-jäsenyyteen.

Toki olemme olleet jo vuosia Naton kumppaneita. Osallistuimme mm. Afganistanin operaatioon ja järjestämme sotaharjoituksia kumppaneille Suomessa ja osallistumme harjoituksiin Nato-maissa. Puolustusvoimat on hoitanut hommat siihen malliin, että sen toiminnot olivat yhteensopivia Nato-maiden kanssa. Jopa paremmin kuin monien Naton jäsenien.

Valtion johto kehotti kansalaisia luottamaan puolustusyhteistyöhön EU:n kanssa ja yhteistoimintaan Ruotsin kanssa. Kuitenkin melkein kaikki EU-maat ovat Naton jäseniä ja oli aivan turha kuvitella, että ne ryhtyisivät rakentamaan Natolle rinnakkaisorganisaatiota Euroopan unioniin. Eikä yhteistyö Ruotsin kanssa olisi sekään mitään juhlaa Kapernaumissa. Heidän maavoimiensa sodan ajan vahvuus on runsaat 30 000 henkeä ja siinä on mukana myös Hemvärnet.

Ilmavoimilla on hiukan enemmän Gripeniä kuin meillä Horneteja. Mutta Hornet on Gripeniä suorituskykyisempi ja lisäksi meillä on mm. JASM-liitopommeja, joita Ruotsilla ei ole. Merivoimilla on hiukan enemmän

tonnistoa ja ennen kaikkea sukellusveneitä, jotka meiltä puuttuvat kokonaan.

Mutta kovan paikan tullen ei yhteistyö EU:n tai Ruotsin kanssa meille paljon apuja toisi.

Suomalainen yleisö tuskin noita yksityiskohtia tunsii. Mutta heillä oli sukupolvien tieto, että itäinen naapuri voi olla aggressiivinen ja yksin emme sille pärjää. Kaikissa viime vuosisadan sodissamme tarvitsimme apua ja myös saimme. Vapausotamme olisi ollut pitempi ja verisempi ilman Saksan apua. Siellä koulutetut jääkärit olivat valkoisen armeijan selkäranka. Ja Saksan Itämeren divisioonana nopeutti sodan ratkaisua Etelä-Suomessa.

Talvisodassa saimme Ruotsista tukea ilmavoimien ja 10 000 vapaaehtoisen muodossa. Mutta ratkaisevaa oli kuitenkin Britannian ja Ranskan hanke lähteä tukemaan Suomea alkutalvesta 1940. Se sai Stalinin lopettamaan sodan. Hän pelkäsi joutumista yhteenottoon Britannian ja Ranskan kanssa. Se olisi vienyt Neuvostoliiton samalle puolelle rintamaa Saksan kanssa. Toinen asia on, että erityisesti brittejä kiinnosti Suomen auttamista enemmän Ruotsin malmikenttien haltuunotto osana operaatiota. Suomeen saakka ei joukkoja olisi välttämättä edes riittänyt.

Jatkosodassa Pohjoisen Suomen rintamasta noin 500 kilometriä oli saksalaisten joukkojen vastuulla. Saksan kautta saimme on ratkaisevasti aseapua sekä erityisesti ilmatukea Kannaksen kesän 1944 suurhyökkäyksen aikana.

Vastaisuudessa sodan sattuessa itsenäinen puolustuksemme ei riittäisi, vaikka kansalaisten valmius puolustaa maata olisi kuinka suuri. Suomalaiset ymmärtävät sen. Kansan viisautta uskoi myös eduskunta. Se hyväksyi hallituksen esityksen hakea jäsenyyttä Natossa äänin 188-8. Sen selkeämmin ei voida osoittaa, sitä että Nato-jäsenyyden takana on koko Suomen kansa.

Jukka Knuuti

Jääkäripataljoonan perustajan syntymästä 150 vuotta Majuri Bayer olisi ansainnut nähdä Suomen itsenäisyyden

Maximilian Bayer olisi ansainnut nähdä suomalaisten jääkärien menestyksen Suomen Itsenäisyyden alkumetreillä. Me suomalaiset emme ole unohtaneet, että jääkäriliike ja sen tavoitteiden saavuttaminen ei olisi ollut mahdollista ilman Saksan apua ja Bayerin johtajuutta, sanoi Jääkärisäätiön puheenjohtaja Pertti Laatikainen 12. toukokuuta Mannheimin hautausmaalla. Joukko suomalaisia jääkäriperinneliikkeen jäseniä ja saksalaisten partiolaisten edustajia oli kokoontunut muistamaan sitä, että JP27:n ensimmäisen komentajan majuri Maximilian Bayerin syntymästä oli kulunut 150 vuotta.

Jukka Pennanen luki kirjasta, kuinka monen mutkan jälkeen vasta vuonna 1926 länsirintamalla kaatuneen Bayerin malliset jäännökset kätettiin Mannheimin hautausmaahan multiin kolmen väliaikaisen hautauksen jälkeen. Bayerin hautakivi on suomalaista graniittia, jonka suomalaiset jääkärit ovat hankkineet hautapaikalle.

Saksalainen Karl Scherer kertoi kuinka Bayerista tuli suomalaisten jääkäreiden kouluttaja. Marnen ensimmäisen taistelun jälkeen elokuussa 1914 saksalaiset huomasivat, ettei tullut nopeaa voittoa. Piti ryhtyä organisoimaan vastarintaa Saksan vihollismaissa esimerkiksi Venäjään kuuluneessa Suomessa. Piti antaa sotilaskoulutusta nuorille suomalaisille ja nostaa heidät Venäjää vastaan. Vaikka Euroopassa vallitsi sota, pitivät eri maiden aatelist keskenään yhteyttä. Niinpä Ruotsin prinsessa Viktorialla, joka oli lähtöisin majuri Bayerin kotiseudulta Badenista ja oli Bayerin kummitäidin läheinen ystävä, vaikutti siihen, että Bayer määrättiin

suomalaisten kouluttajaksi. Bayer oli jo komennettu koulutustehtäviin Turkkiin. Tämä käsky peruutettiin ja hänet komennettiin Lockstedtiin ottamaan vastaan sinne saapuvia suomalaisia vapaaehtoisia.

Puheiden jälkeen laskettiin seppeleet. Suomen puolustusvoimien sinivalkeoisin nauhoin varustetun seppeleen laskivat Jääkärisäätiön puheenjohtaja Pertti Laatikainen sekä säätiön hallituksen jäsen Jukka Pennanen. Saksan jalkaväkiliiton seppeleessä oli vihreät nauhat ja sen laskivat Mark Aretz sekä eversti evp:t Siegfried Wolf ja Winfried Rodde. Jääkärisäätiön seppeleen laskivat säätiön hallituksen jäsen Kai Heiskanen ja Jukka Knuti.

Seremonioiden jälkeen siirryttiin juhralounaalle Ravintola Eichbaum Brauhausiin. Viiden suomalaisen lisäksi läsnä oli kymmenkunta saksalaista, jotka edustivat partiolaisia sekä hautausmaan henkilöstöä. Kiitokseksi yhteistyöstä hautuumaan hallinnon johtajalle Herr Adamille Sininen risti. Partiolaisten kahdelle lippukunnalle (Maximilian Bayer ja Burgund) luovutettiin 500 euron stipendit kiitokseksi haudan ja perinteen hoidosta.

Adam kertoi, että Bayerin haudalle on tulossa hänen aloitteestaan erillinen infotaulu. Siihen tulee tietoa sen lisäksi, mitä on hautakiven suuressa pronssilaatassa.

Pertti Laatikainen oikealla puhui haudalla Maximilian Bayerista ja hänen elämäntyöstään. Juhlamenojen ohjaajana toimi jääkäriperinneliikkeen saksalainen yhteysupseeri eversti Mark Aretz. kuva Jukka Pennanen

Majuri Maximilian Bayer piti aina suomalaisten puolta näiden saksalaisten esimiesten suuntaan

Olemme kunnioittamassa majuri Maximilian Bayerin syntymän 150 -vuotismuistoa. Bayer oli saksalainen upseeri, jolla on ollut merkittävä vaikutus itsenäisen Suomen alkuaikojen historiaan ja sitä kautta myös nykypäivään.

On hienoa nähdä, että täällä Mannheimissa paikalla on meidän suomalaisten lisäksi saksalaisia ystäviämme, erityisesti partiolaisia. Se on mielestäni hieno osoitus myös siitä kansainvälisestä yhteistoiminnasta, joka on tänä päivänä edellytyksenä ja osoituksena Euroopan maiden yhtenäisyydestä ja yksituumaisuudesta puolustaessamme eurooppalaisia arvoja – demokratiaa, oikeusvaltioperiaatteita ja sananvapautta.

Mannheimin ja Suomen liittymäpintoja kuvastaa historiassa monta yhteistyövuotoa. Mannheimilainen metsäteollisuuden menestyksessä yritys Waldhof toimi 1920–30 -luvulla Suomessa Käksälässä. Sotien menetyksenä tehdas jäi Neuvostoliitolle luovutetuille alueille ja siirtyi heidän omistukseensa toimien 1980-luvulle saakka siellä.

Majuri Bauer oli henkilö, joka yhdisti suomalaisia jääkäreitä ja Saksan Keisarikuntaa. Lähes 1 900 suomalaista miestä sai sotilaskoulutuksen majuri Bayerin johdolla täällä Saksassa vuosina 1915–1918 osallistuen myös I maailmansotaan Saksan armeijassa Itä-rintamalla Kuninkaallisen Preussin Jääkäripataljoona 27:ssä.

Bayer syntyi Karlsruheessa 11.5.1872 ensimmäisenä rauhan vuonna saksalaisranskalaisen sodan jälkeen badenilaisen kenraalimajuri Stephan Bayerin poikana. Kun 1904 Saksan Lounais-Afrikassa, nykyisessä Namibiassa, syttyi kapina, hänet komennettiin yliluutnanttina Lounais-Afrikkaan perustettuun siirtoarmeijaan. Hänet siirrettiin kuninkaallisesta preussilaisesta armeijasta ja ylennettiin kapteeniksi.

Tuolloin 31-vuotias kapteeni Bayer oli lahjakas, omasi tarpeelliset suhteet ja sai tehtävän, jossa hän sai sotakokemusta ratkaisutaistelussa Afrikassa. Hän palasi vuonna 1905 Yleisesikuntaan Berliiniin, josta hänet määrättiin edelleen samana vuonna Lothringeniin komppanianpäälliköksi.

Hän oli ollut jo seitsemän vuotta kapteeni, kun hän otti vuosiksi 1911–

1913 virkavapautta. Bayerista tuli pian "Reichsfeltmaster", partioliikkeen toiminnanjohtaja ja hän rakensi partioliikkeen toimivaksi nuorisjärjestöksi.

Bayer ylennettiin majuriksi ensimmäisen maailmansodan alkaessa ja hänestä tuli II pataljoonan komentaja jalkaväkirykmentti nro 27:ään. Liegen rynnäkössä 8.8.1914 etujoukoissa taistellut Bayer sai toisen luokan rautaristin. Hän oli muutamia päiviä Liegen komendanttina, keräsi ja muodosti yksiköistään harhautuneista sotilasta kaksi pataljoonaa ja marssi Brysseliin. Viikkoa myöhemmin Bayerista tuli Brysselin komendantti.

Perusti "partioaikakurssin" suomalaisille vapaaehtoisille

26. tammikuuta 1915 Bayer sai käskyn johtamaan neliviikkoista "sotakurssia ulkomaalaisille". Ulkomaalaiset olivat suomalaisia. Tämä oli alku jääkäri liikkeen ns. partioaikakurssille.

Majuri Bayer toimi aluksi suomalaisten jääkäreiden koulutuksesta vastaavana upseerina ja vuosina 1916–1917 suomalaisen Jääkäripataljoona 27:n komentajana itärintamalla. Bayer palkittiin ensimmäisen luokan rautaristillä ja komennettiin suomalaisten jääkärien petyksiksi rykmenttikomentajaksi länsirintamalle 11.1.1917. Bayer kaatui rintamalla 25.10.1917 vain 45 vuoden ikäisenä. Hänen ruumiinsa löydettiin vasta keuhkokuumeella 1918. Bayer haudattiin tänne Mannheimiin 1926. Suomalaisesta graniitista tehty hautamuistomerkki on jääkäreiden rahoittama ja pystyttämä.

Bayerilla oli monipuolinen sotilasura, jota täydensi toiminta partioliikkeen johdossa nuorten miesten kanssa. Hän oli ikäisekseen laajaa kokemusta hankkinut upseeri, hyvä puhuja ja hänellä oli hyvä ihmistuntemus. Myös poliittiset päättäjät arvostivat Bayeria.

Bayerin piti toimissaan aina suomalaisten puolta omien esimiestensä suuntaan. Hänen ansiosta suomalaisten tappiot rintamataistelussa olivat pienet. Hän oli myös hyvä esimerkki kouluttajasta ja sotilaskomentajasta myöhemmin Suomessa erittäin vaativiin tehtäviin nousseille jääkäreille.

Bayer kannusti suomalaisia jatkamaan ajoittain vaikeissakin olosuhteissa pal-

velustaan. Hän motivoi suomalaisia toimimaan tuolloin Venäjän keisarikunnan alaisena oleva Suomen itsenäisyyden saavuttamiseksi joskus tulevaisuudessa. Jääkäreiden kautta Suomi sai tehokkaan mallin sotilaskoulutuksesta.

Bayerin toimintaa Saksan partiopoikaliliikkeen johdossa myös käytettiin esimerkkinä Suomessa – partiopoikaliliikkeestä Suomessa tuli voimakas ja on sitä edelleen. Partio tuli Suomeen jo vuonna 1910, mutta Venäjä kielsi sen toiminnan. Suomen Partioliiitto perustettiin uudelleen vuonna 1917 ja se on sen jälkeen kokenut useita organisaatio muutoksia. Partiolaiset olivat sotien 1939–1944 aikana mm. väestönsuojelu-, ilmavalvonta, lähetti- ja sairaalatehtävissä. Partiossa ei annettu aseellista koulutusta eikä partiolaiset osallistuneet sotilastehtäviin. Tänä päivänä Partio on Suomen suurin nuorisjärjestö ja partiolaisiin kuuluu lähes 65 000 jäsentä yhteensä 750 lippukunnassa kaikkialla maassamme. Partio on avointa kaikille tytöille ja pojille eikä siihen kuulu puoluepoliittinen toiminta.

Palattuaan Suomeen helmikuussa 1918 jääkärit olivat keskeisessä osassa itsenäisyystaistelussa. Vapaussodassa jääkärit toimivat valkoisten joukkojen kouluttajina, johtajina ja esi-taistelijoina. Jääkäreiden panos oli keskeinen rauhan ajan puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen luomisessa ja kehittämisessä 1920 ja -30 luvulla. Jääkäriupseerit olivat itsenäisyytemme alkutaipaleella luomassa sitä suorituskykyä, joka tarvittiin venäläisten torjumiseksi talvi- ja jatkosodassa. Talvi- ja jatkosotien keskeisimmät komentajat olivat jääkäriupseereita.

Epäilemättä Bayer olisi ansainnut nähdä suomalaisten jääkärien menestyksen Suomen Itsenäisyyden alkumetreillä.

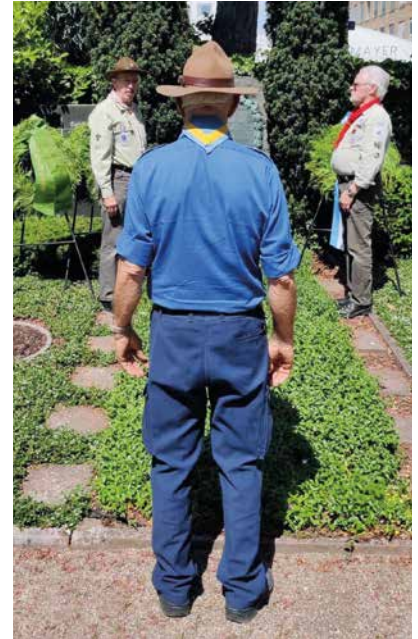
Me suomalaiset emme ole unohtaneet, että jääkäri liike ja sen tavoitteiden saavuttaminen ei olisi ollut mahdollista ilman Saksan apua ja Bayerin johtajuutta.

Teemme kunniaa majuri Maximilian Bayerille.

Pertti Laatikaisen puhe Maximilian Bayerin haudalla

Pertti Laatikainen ja Jukka Pennanen laskevat Suomen Puolustusvoimien sepeleen. Kenraalit eivät jää koskaan eläkkeelle, vaikka eroavat vakinaisesta palveluksesta. He vain siirtyvät reserviin. Kuva Martin Rintanen

Partiolaisten edustajat laskevat sepeleensä. Heillä oli käytössään perinteinen leveälierinen partiohattu. Kuva Jukka Pennanen

Jukka Pennanen lukee Carl F. Ronsdorfin tutkimuksesta Maximilian Bayer, Ein Wegbereiter zu Finnlands Unabhängigkeit (Maximilian Bayer, Suomen itsenäisyyden tien valmistelija), kuinka JP27:n ensimmäisen komentajan maalliset jäännökset saivat lopullisen lepopaikkansa Mannheimin hautuumaalle kolmen väliaikaisen hautauksen jälkeen. Kuva Martin Rintanen

Majuri Maximilian Bayer 11. toukokuuta 1872 – 25. lokakuuta 1917.

Pertti Laatikainen kiinnitti Mannheimin hautuumaan johtaja herra Adamin rintaan Sinisen ristin kiitoksena yhteistyöstä Bayerin haudan hoidossa. Jukka Pennanen varmistaa taustalla. Kuva Jukka Knuuti

Paikalla oli suomalaisten lisäksi Saksan partiolaisten edustajia sekä hautausmaan hallintoa. Kuva Martin Rintanen

Suomalaisten iskuryhmä seremonioiden jälkeen. Oikealta Martin Rintanen, Kari Heiskanen, Pertti Laatikainen, Jukka Pennanen ja Jukka Knutu. Kuva Herr Adam

Sepeleet on laskettu. Vasemmalta Saksan jalkaväkiliiton, Suomen puolustusvoimien sekä Jääkärisäätiön sepeleet. Hautakiven edessä partiolaisten kukkatervehdys. Kuva Kari Heiskanen

Bayerin hautakiveksi tuotiin graniittipaasi Suomesta

Majuri Maximilian Bayerin kaatumisesta Saksan länsirintamalla ei ole varmaa tietoa. Hän katosi 25. lokakuuta 1917 ollessaan yksin tarkastamassa saksalaisten linjoja. Ensin hänen uskottiin joutuneen ranskalaisten vangiksi. Hänen ruumiinsa löydettiin saksalaisten ja ranskalaisten linjojen välistä 2. huhtikuuta 1918. Bayer oli ainoa sotilas, joka kaatui tuolla rintamaosalla lokakuussa 1917 hänen komentamastaan 259. rykmentistä.

Bayer haudattiin seuraavana päivänä Sécourtin hautuumaalle eteläisessä Metzissä. Huhtikuussa 1924 ranskalaiset purkivat hautuumaan ja saksalaisten sotilaiden ruumiit siirrettiin Fey bei Novéantin yhteishautuumaalle Moseilin varrelle. Pastori Josef Bayer saattoi sanoa 9. lokakuuta 1924 Mannheimissa järjestetyissä hautajaisissa, että Maximilian Bayer oli nyt löytänyt neljännen leposijansa.

Kun Bayerin arkkua kannettiin kohti hautaa, kulki arkun edellä partiolainen kantaen tyynyä, johon oli kiinnitetty Bayerin kunniamerkit mm. Suomessa saatu Vapaudenristin toinen luokka sekä Jääkärikunniamerkki.

Haudalla pidetyistä muistopuheista teki suurimman vaikutuksen Puolustusvoimien edustajan, jääkärieverstiluutnantti Tuompon puhe (myöhemmin kenraaliluutnantti). Hän osoitti puheessaan kunnioitusta ja kiitollisuutta Bayerille. Hän painotti, että tässä on mies joka 25. helmikuuta 1915 otti vastaan Lockstedtissa pienen joukon pohjoisesta tulleita nuorukaisia ensimmäisiksi

miehiksi Jääkäripataljoona 27:n, jonka Bayer oli perustanut keisarin käskystä kouluttamaan kaadereita Suomen armeijalle. Näin Bayerista tuli yksi Suomen vapauden rakentajista. Siitä häntä kiittävät Suomen armeijan jääkärit ja koko Suomen kansa, sanoi Tuompo.

Huhtikuussa 1927 Tuompo esitti, että Suomesta voitaisiin toimittaa Mannheimiin käsittelemätön graniittipaasi Bayerin hautakiveksi. Samassa yhteydessä keskusteltiin myös miten Bayerin kunniamerkit voitaisiin huomioida hautakivessä ja millainen tekstin kiveen tulisi. Todettiin, ettei kunniamerkkejä voida kiinnittää hautakiveen kestäväällä tavalla

ja kiveen päätettiin kiinnittää Bayerista kertova pronssilaatta. Jääkäriliiton lahjoittama hautakivi saapui Mannheimiin elokuussa 1927.

Hautamuistomerkki voitiin vihkiä käyttöön Maximilian Bayerin syntymäpäivänä, 11. toukokuuta 1929 Reichswehrin ja Suomen armeijan edustajien sekä partiolaisten läsnä ollessa

Tiedot kirjasta Carl F. Ronsdorf: Ein Wegbereiter zu Finnlands Unabhängigkeit.

Tekstit Mannheimista **Jukka Knuuti**

Hautakiven pronssilaatan teksti

Majuri
Maximilian Bayer
syntynyt 11. 5. 1972 Karlsruhe
kaatunut 25.10.1917 Nomenyssa
259. rykmentin komentajana

Saksan partiopoikaliiton
ensimmäinen Feldmeister

Hänen tekonsa isämaan ja
Saksan nuorison hyväksi
eivät jää unohduksiin.

Tämän suomalaisen graniittipaaden alla lepää suomalaisen Jääkäripataljoonan maineikas perustaja. Häntä muistavat kiitollisina suomalaiset jääkärit ja Suomen kansa.

Elokuva Lockstedter Lagerista

Oheisen linkin takaa löytyy mukava lyhytelokuva Lockstedter Lagerista ja Suomen jääkäreistä. Elokuva on saksankielinen, mutta ääntäminen on niin selvää, että se avautuu koulusaksallakin.

<https://www.steinburger-geschichte.de/themen/preussische-herrschaft/lockstedter-lager>

Kolumni • Vesa Valtonen

Suomen nuorisolle – 2022

Parolen lukijat tuntevat hyvin Jääkärien testamentin *Suomen nuorisolle*. Testamentissaan viimeiset jääkärit kirjailivat tuntojaan jälkipolville varmistaakseen sen, että jälkipolvet ymmärtäisivät mitä oli tullut tehtyä ja minkälaisissa olosuhteissa. He halusivat jättää myös rohkaisevan viestin tuleville polville, jotta he muistaisivat mitä tarkoittaa rohkeus ja epäitsekkyys.

Jokaisella sukupolvella on omat ankeammat aikansa, mutta itsensä vapaassa maassa syntyneiden ja varttuneiden kriisit ovat lähtökohteisesti eri mittakaavassa jääkäreihin nähden. Meidän elinaikamme kriisit, viime vuosien poikkeusolot sekä Euroopassa riehuva jälleen kerran Venäjän aiheuttama sota herättävät pohtimaan henkisen kestävyyskulmakiviä. Mitä jääkärit kirjoittaisivat tämän päivän nuorille ja kuinka he näkisivät maailman nykyä? Meidän sukupolvemme kokevat, että vuonna 1975, siis yli 47 vuotta sitten, julkaistun testamentin keskeiset teesit ovat ajattomia. Mutta entäpä nykykuoro, löytääkö se testamentin sanoman?

Testamenttinsa avauskappaleessa jääkärit muistelevat lähteneensä kohti tuntematonta ja epävarmaa tulevaisuutta. Niin varmasti tuntevat tänä päivänä monet nuoret ja vanhemmatkin uuden elämänvaiheen edessä. Jääkäreillä tosin ei ollut jääkärimarssin sanoja lainaten edes "... armoa, ei kotimaata". Ainoastaan tulevaisuuden epävarmuus on varmaa

ja se säilyy polvelta toiselle. Tunte mattoman edessä me nykyihmiset olimme koronaviruksen levitessä ja muuttaessa muotoaan, joten vierasta ei ole ulkoisesti aiheutettu epävarmuus meillemme.

Testamentin jatkokappaleessa kerrotaan koulutusvaiheen erityisistä jännitteistä. Jääkärit saivat koulutuksensa ulkomailta, mikä edellytti kansainvälistä orientaatiota. Nykynuoriso tekee samoin ja on varmaankin tässä meitä ja jopa jääkäreitä edellä. Kouluttautuminen ulkomailla ei ole mitenkään ihmeellistä, erityisesti jos osajia ja tarjontaa ei kotimaasta löydy. Jääkärit perustelevat kouluttavan maan, Saksa, valintaa järkisyillä, joka oli 1970-luvulla ajan hengen vaatimus. Hyviä perusteita tarvitaan tänäkin päivänä sotilaallisen koulutuksen, harjoittelun ja yhteistoiminnan kansainväliselle toiminnalle - ja ehkäpä osin jääkärien ansiosta tie on ollut jo auki.

Jääkärien palattua Suomeen vapaussotaan testamentissa kuvataan heidän pettymyksekseen, kun siihen kytkeytyi verinen sisällissota. Sodan arvet ulottuivat vuosikymmeniä, vaikka seuraavat itsenäisyystaistelut, erityisesti talvisota, yhdistivät kansamme sellaiseksi, jona sen tänään tunnemme. Suomalaiset ovat itsenäinen, omanarvontuntoinen ja ahkera kansa. Jääkärien merkitys lähtökoh tien onnistumisessa oli ratkaisevan tärkeä, olihan heissä edustus kaikista yhteiskuntaluokista. Jääkärit rakensivat maatamme, puolustusvoimiamme

ja taistelivat itsenäisyytemme takuumiehinä viime sodissamme. Siksi heidän perinnössään on nykyhetken perusta.

Jääkärien testamentin loppu on esitetty luettelomaviivoin ja sitä usein pidetään itse varsinaisena testamentina. Sen ensimmäinen kohta nostaa jääkäreille arvokkaimmaksi asiaksi Suomen tulevaisuuden vapaana valtiona. Seuraavassa vahvistetaan horjumaton uskoa tämän asian oikeutukseen ja sen voittoon, vaikka kaikki näyttää toivottomalta. Lopuksi kannustetaan tahtoon ja uskallukseen taistella kaikissa tilanteissa näiden päämäärien puolesta.

Testamentin viesti on itselleni ja valtaosalle viime vuosisadan puolella syntyneille itsestään selvä, mutta kuinka lienee milleniaalien laita? Haastankin vuoden 2022 nuorison sanoittamaan jääkärien testamentin viestit omaan voisi edellisiä testamentin ja sanoittaa sen omaan mediavirtaansa soveltuvaan. Testamentin kulmakivet kestävät sellaisen kyllä.

Suomen jääkärien testamentti Suomen nuorisolle on upea julistus, suosittelen kaikkia kertaamaan perinneyhdistyksen nettisivuilta, jollei se ole jo huoneentauluna seinällä. <https://jp27.fi/jaakarien-testamentti/>

Jääkäripataljoona 27 perinneyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja

Vesa Valtonen

JP27:n perinneyhdistys oikeasti koolla Kouvolassa kolmen vuoden pakollisen covid19-tauon jälkeen

JP27 perinneyhdistys piti ihan oikean vuosikokouksen kolmen vuoden tauon jälkeen 16. maaliskuuta Kouvolassa. Vuosikokoukset 2020 ja 2021 oli pidetty nettikokouksina. 2021 vuosikokoukseen saatiin netin ansiosta ennätysosanotto 73 henkeä. Nyt Kouvolaan oli kokoontunut 35 henkeä. Pisimmän matkan takaa olivat tulleet Markku Aherto Rovaniemeltä ja Risto Esko Torniossa.

Kokous aloitettiin hiljaisella hetkellä. Olihan lyhyessä ajassa kolme merkittävää jääkäriperinteen vaalijaa siirtynyt ajasta ikuisuuteen: Kunniajäsen, aikaisempi yhdistyksen puheenjohtaja kenraaliluutnantti Ilkka Halonen, Vaasan alaosaston puheenjohtaja Brage Forssten sekä Kuopion alaosaston puheenjohtaja Seppo Ryhänen.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin rutinoitunut nuijan käyttäjä Kymenlaakson osaston puheenjohtaja Paavo Mikkonen, jonka johdolla kokousasiat vietiin ripeästi läpi.

Todettiin, että yhdistystä on johdettu vuodenvaihteesta alkaen Vesa Valtonen. Hänet valittiin syksyllä tehtävään, kun Pasi Välimäki joutui jättämään puheenjohtajuuden tultuaan valittua Maavoimien komentajaksi.

Yhdistyksen hallitusta täydennettiin Vaasaa edustaneen Brage Forsstenin poistuttua joukostamme. Arno Hakkarainen luonnehti Bragea iloiseksi ja välittömäksi jääkäriperinteen vaalijaksi. Bragen paikalleen yhdistyksen hallitukseen valittiin Raimo Latvala niin ikään Vaasasta.

Kokous palkitsi joukon ansiotuneita jääkäriperinteen vaalijoita JP27:n perinneyhdistyksen ansiomerkein. Kultaisia ansiomerkkejä jaettiin yksi: Marjatta Berg numero 63 (Helsinki-Uusimaa).

Hopeisia merkkejä jaettiin neljä: Annele Bystroff numero 160 (Helsinki-Uusimaa), Risto Esko numero

Kokous alkamassa Kouvolan kirjaston auditoriossa. Sihteeri Tiina Kiiski antaa viimeisiä ohjeita puheenjohtaja Vesa Valtoselle. Kuva Jukka Knuuti.

161 (Länsi-Pohja), Arto Ojakoski 162 (Pirkanmaa), Raimo Ruohonen Raimo 163 (Satakunta).

Pronssisen ansiomerkkin saivat Kim Jokela 153 (Kymenlaakso), Ari Kainulainen 154 (Kymenlaakso), Eero Mattila 154 (Kymenlaakso), Antero Susi 155 (Kymenlaakso), Lari Gröndahl 156 (Pirkanmaa), Terhi Hakola 157 (Pirkanmaa), Timo Mäkinen 158 (Pirkanmaa), Heikki Elovaara Heikki 159 (Satakunta), Mikko Peltola 160 (Satakunta), Joonas Ramstedt 161 (Satakunta).

Toimintakertomus kertoi vähän murheellista tietoa jäsenmäärästä. Se oli ollut vuoden 2021 alussa 1923 jäsentä, mutta vuoden loppuun mennessä luku oli tipahtanut 73 ja oli siis 1850. Toimintavuoden aikana kuoli 31 jäsentä ja 69 katsottiin eronneeksi. Uusia jäseniä hyväksyttiin 27. Ennen Jääkäriliikkeen 100-vuotisjuhlaa silloinen puheenjohtaja Jukka Pennanen asetti tavoitteeksi jääkäriksi lähteneiden lukumäärän 1863 ylittävää jäsenmäärää. Se toteutuikin, mutta nyt on pudottu niukasti alle tuon rajan.

Puheenjohtaja Valtonen kertoi syksyllä vietettävän perinneyhdistyksen 50-vuotisjuhlaa. Sen yksi kohokohta on yhdistyksen 50-vuotishistoriikki joka alkaa olla valmis eversti evp. Pasi Kesselin käsissä

Jääkärisäätiön puheenjohtaja Pertti Laatikainen valisti kokousta meille aika tuntemattomasta säätiöstä. Säätiön hallituksessa Peter Fagernäs ja Kari Heiskanen edustavat jääkäreiden jälkeläisiä. Ohto Manninen edustaa sotahistorian tuntemusta. Säätiössä on vankka talouselämän tuntemus vuorineuvos Kari Jordanin, S-ryhmän johtaja Jari Annalan vakuutusyhtiö Fennian toimitusjohtaja Antti Kuljukan ja Peter Fagernäsin kautta. Perinteisesti hallitukseen kuuluu myös Puolustusvoimien komentaja sekä säätiön edellinen puheenjohtaja.

Säätiön tuotosta jaetaan avustuksina noin 50 000 euroa, josta perinneyhdistys saa hakemusten perusteella pääosan – 80–90 prosenttia. Vanhan jääkärikanslian myynti on kasvattanut säätiön peruspääomaa, mikä mahdollistaa jääkäriperinteen

Jääkäreitä ja myös jääkäriperinneliikettä johdetaan edestä. Vasemmalta Jääkärisäätiön puheenjohtaja Pertti Laatikainen, perinneyhdistyksen puheenjohtaja Vesa Valtonen ja varapuheenjohtaja Arno Hakkarainen. Kuva Paavo Mikkonen.

vaalimisen jatkuvuuden tulevaisuudessa ja toimintojen kehittämisen. Lisäksi jaetaan pienempiä avustuksia hakemusten perusteella mm. kirja-projekteihin. Säätiön tuella perinneyhdistys voi tukea luottamusjohtoa, jäsenistöä ja alaosastoja pitämäl-

lä palkkatyöntekijää Jääkärikansliassa sekä julkaisemalla Parolea.

Paavo Mikkonen löi nuijan pöytään kello 14.15. kokouksen päättymisen merkiksi ja toivotti kaikille paikalla olleille kivutonta loppuvuotta.

Jatkuu seuraavalle sivulle.

Palkittuja oli yhteensä 15. Seitsemän heistä kävi pokkaamassa ansiomerkkinsä. Rivin vasemmassa reunassa Annele Bystroff ja Risto Esko. Oikeassa reunassa merkkiä jakajat Vesa Valtonen ja Arno Hakkarainen. Kuva Paavo Mikkonen.

Jatkuu edelliseltä sivulta.

Kymen jääkäripataljoona on yksi jääkäriperinnettä kantavista joukko-osastoista. Pataljoonan komentaja everstiluutnantti Jere Vettenranta on selvästi ylpeä joukko-osastostaan. Kuva Jorma Ignatius.

Kansainvälistä yhteistyötä tekevä Kymen Jääkäripataljoona ottaa modernien varusteiden täydennykseksi sukset ja polkupyörät

Polkupyörät ja sukset palaavat jääkärijoukkojen liikuntavälineistöön. Tämä tieto Kymen jääkäripataljoonan komentajan everstiluutnantti Jere Vettenrannan esitelmään yksikköään ilahdutti kokousyleisössä meitä monia, joille muinaisena varusmiesaikana nämä jääkärijoukkojen perinteiset liikuntavälineet olivat kovasti tuttuja, joskaan ei välttämättä erityisen rakkaita.

Pataljoonan esittelyn kalustokuvat olivat vaikuttavia: Leopard-panssareita, CV-90 taistelujoneuvoja, moottori-ryöriä, mönkijöitä, monen sortin kertasinkoja, erilaisia lennokkeja. Niitä on tulossa melkein joka miehen käyttöön kertasingon tapaan. Mutta kuitenkin ne sukset ja polkupyörät olivat jotain. Ja jalkaväen tarkastaja oli luvannut jopa sähköpolkupyöriä.

Nimestään huolimatta Kymen jääkäripataljoona saa pääosan varusmiehistään pääkaupunkiseudulta.

Vettenranta oli huolissaan varusmiesten tasosta. Palveluksen aloittaneista 20 prosenttia ei selviä palveluksesta vaikka palvelus aloitetaan kuinka portaittaisesti tahansa. Nuorilla on kovasti henkisiä haasteita.

Kymen jääkäripataljoona tekee kansainvälistä yhteistyötä. Kumppaneina ovat saksalainen Jägerbataillon 91 ja Virginian kansalliskaarti Yhdysvalloista. Molemmat lähettävät miehiään harjoittelemaan tänne pohjoisiin ja eksoottisiin oloihin ja vastaavasti meikäläiset käyvät ihmettelemässä Virginian beacheja.

Kolmas kansainvälinen yhteistyöhanke on CV90 WGT. Se on niiden puolustusvoimien yhteistyöelin, jotka käyttävät ruotsalaisvalmisteista taistelujoneuvoa CV90. Siinä on 40 millin tykki ja se kuljettaa jalkaväkiryhmän. CV90 käyttää Ruotsin ja Suomen lisäksi Norjassa, Tanskassa, Virossa. Sveitsissä ja Hollannissa. Vettenranta oli ylpeä omista panssarijääkäreistä ja sanoi suoalaisten olevan tässä yhteistyössä enemmän antavana osapuolena panssarijääkäreiden kouluttamisessa.

Ei ole ennen nähty tällaisia kuvia perinneyhdistyksen kokouksissa. Vettenranta päivitti kokoukselle tilannetta Ukrainan rintamilla. Kuva Jorma Ignatius.

Kymen jääkäripataljoonalla on yhteistyökumppaneita Atlantin kummallakin puolella: Saksassa 91. Jägerbataillon ja Yhdysvalloissa Virginian kansalliskaarti. Kuva Jorma Ignatius

Kymen jääkäripataljoonan joukko-osastorittisissä on jääkärijoukkojen tunnus: sukset ja polkupyörän pyörä.

Sukset ja polkupyörät (KVJV-joukot)

Tämä kuva miellytti kauan sitten varusmiespalveluksensa suorittaneita: polkupyörät ja sukset palaavat jääkärijoukkojen liikuntavälineiden joukkoon. Kuva Jorma Ignatius.

Kymen jääkäripataljoona vie vuoden 1610 Moskovaan ja Laiska Jaakkoon eli Jacob De la Gardieniin

Kymen jääkäripataljoonan perinteet palaavat vuoden 1610 Moskovaan ja Laiska-Jaakkoon

Lähtee kesä. lähtee talvi, vaan ei lähde Laiska-Jaakko Moskovasta.

Tämä kouluhistoriasta mieleen jääneellä lauseella voi hyvin aloittaa Kymin jääkäripataljoonan komentajan everstiluutnantti Jere Vettenrannan esittelyn pataljoonastaan. Talvi ei ollut lähtenyt Kouvolasta, mitä ravisteli hillitön pohjoistuuli. Ja Vettenranta aloitti kertomalla Jakob De la Gardiesta, jota koulun historiankirjassa kutsuttiin Laiska-Jaakoksi.

Kymen jääkäripataljoonan perinnepäivä periytyy aina vuoteen 1610, jolloin 12. maaliskuuta Jakob De la Gardien johtama sotajoukko valloitti Moskovan.

Kymen Jääkäripataljoonan varhaisin perinnejoukko-osasto on vuonna 1920 Joensuussa perustettu polkupyöräpataljoona 3, joka muodostettiin Hämeenlinnasta tuodusta Hämeen ratsurykmentin polkupyöräeskadroonasta sekä Viipurista tuodusta Karjalan ratsujääkäriykmentin polkupyöräeskadroonasta.

Vuonna 1936 joukko-osaston tehtäväksi annettiin Kuninkaallisen Preussilaisen Jääkäripataljoona 27 perinteiden vaaliminen ja sen nimi muutettiin Jääkäripataljoona 3.

Ruotsalaisista vanhemmista orvoksi jäänyt Jakob vietti lapsuutensa isoäitinsä hoivissa Wääksyn kartanossa Kangasalla

Pataljoonan perinnejoukko JP3 taisteli kovissa olosuhteissa niin talvi-, jatko- kuin Lapin sodassa. Ja nykyisellä panssarijääkäri koulutuksella löytyy historiallinen linkki sodanaikaiseen panssari-vaunujen ja jääkäreiden yhteistoimintaan.

Sotien jälkeen pataljoona sijoitettiin Lahteen ja siitä edelleen vuonna 1953 Haminaan. Vuonna 1957 Kymen Jääkäripataljoonan nimen saanut itsenäinen joukko-osasto lakkautettiin vuoden 1990 alussa, jolloin se liitettiin Karjalan prikaatin joukkoyksiköksi Vekaranjärvelle.

Pataljoonalla on ratsuväen perinteitä ja ratsuväen kielekkeinen lippu. Sodanaikainen liikkuvuus saavutettiin pääosin jalan, polkupyörillä ja suksilla. Nyt 100 vuotta varsinaisen perustamisen jälkeen Kymen jääkäripataljoonan varustuksena ja ajoneuvoina on maavoimien tulivoimaisin ja modernein kalusto.

Kaikki tämä näkyy koulutettujen joukkojen laadussa ja niiden korkeassa tasossa. Kymen jääkärit ovat merkittävässä roolissa sekä vastuussa Kaakkois-Suomen alueella ylläpidettävästä sotilaallisesta valmiudesta. Pataljoonan yksiköt tuottavat uskottavaa puolustuskykyä maavoimien tärkeimpiin ja iskukykyisimpiin joukkoihin.

Teksti on Kymen jääkäripataljoonan aikaisemman komentajan everstiluutnantti Kimmo Sirniön käsialaa.

TEKSTI: Jukka Knuuti

Helsinki-Uusimaa osaston Tuusulan kevätretki vei Ainolasta Lottamuseon kautta kapteenin puustelliin

Kolmen vuoden tauon jälkeen saatiin jälleen Helsinki-Uusimaa osaston kevätretki järjestettyä. Lauantai 14. toukokuuta oli sään puolesta mitä otollisin ja tiukahkosta aikataulusta huolimatta kaikki luvattu onnistui.

Kevätretkillä on pitkät perinteet ja moneen suuntaan Uttamaata onkin retkiä vuosien saatossa tehty. Tänä keväänä retki järjestettiin Tuusulan kulttuurimaisemiin Keski-Uudellemaalle. Sekään ei ole uusi vierailukohde, mutta nyt sisältö oli erilainen kuin esimerkiksi 20 vuotta sitten.

Retki päästiin tekemään onnistuneesti, vaikkakin kiristyneen turvallisuustilanteen takia ohjelma muuttui, kun Puolustusvoimien Taistelukoulun esittelystä jouduttiin luopumaan. Lopulta mukaan kuitenkin lähti ihan sopivan kokoinen joukko, 14 henkilöä. Kohteissa vierailu oli sujuvaa, vaikka enemmänkin olisi mukaan mahtunut.

Ohjelmassa oli tällä kertaa tutustua Tuusulanjärven taiteilijayhteisön syntymiseen ja koko Suur-Tuusulan alueen merkitykseen 30 km päässä Helsingistä. Museoiduista taiteilijakodeista vierailtiin Juhani Ahon Aholassa ja Sibeliusten Ainolassa. Rantatien varrella pysähdyttiin Syvä-

Kevätretkeläiset iloisissa tunnelmissa Aholan portailla. Kuva Aholan opas

Kapteenin puustellin tuvan seinillä on aikajana läpileikkaus Suomen sotahistoriasta Ruotsin vallan ajalta nykypäivään.

Sade yllätti matkalla kohti Kapteenin Puustellia muuten aurinkoisena kevätpäivänä.
Kuva Pekka Sillanpää

rannan Lottamuseossa ja maittavalla lounaalla Krapin kesäravintola Mankelissa.

Viimeinen kohde Ilmatorjuntamuseo Hyrylän taajaman alueella sisältää erityistä jääkärihistoriaa. Kapteenin Puustelliksi nimetyssä 1700-luvulla rakennetussa sotilasvirakatalossa asui aikoinaan jääkärikenraaliluutnantti Albert Puroma. Siitä on myös muistolaatta talon kyljessä. Tämä rakennus näyttelyineen on erittäin tunnelmallinen. Erityismaininnan ansaitsee tuvan seinille verhoiltu aikajana. Se on läpileikkaus Suomen sotahistoriasta Ruotsin vallan ajalta nykypäivään. Tapahtumat on esitetty kiinnostavasti kolmessa eri horisontissa. Everstiluutnantti (evp) Harri Luoma kierrätti meitä museoalueen rakennuksissa.

Aivan erityistä retken antia olivat myös osaston entisen puheenjohtajan eversti (evp) Heikki Hultin esittelyt Tuusulan alueesta bussietapeilla ja pysähdyksillä. Heikki on asunut lapsuutensa Keravalla, joka oli Tuusulan vanha asemakylä. Koulukavereita tuli tavattua myös Tuusulan alueella ja varuskunta veti nuorisoa. Heikki osasi kertoa sen verran vakuuttavasti alueen vaiheista historian hämäristä nykyaikaan, että toiminta kävi täysin ammattioppaasta. Jokaiselta tieltä ja kohteelta löytyi mielenkiintoista tarinaa tuoden alueen historian lähes eläväksi silmissä.

Harva Uusimaalainenkaan ymmärtää, miten merkittävä alue Tuusula on ollut kirkollisessa, taiteellisessa ja sotilaallisessa mielessä. Vaikka nyt ei retkelle olisi päässytäkään, kannattaa itsenäisestikin lähteä tutustumaan alueen hyvin kuvattuun historiaan. Opastettujen museokierrosten kautta tunnelmaan pääsee kiinni mitä parhaimmalla tavalla.

TEKSTI: **Pekka Sillanpää**

Hannu Pohjanpalo F-duuritakan edessä Ainolassa. Kuva Pekka Sillanpää

KUNNIA – VELVOLLISUUS – TAHTO

Perinneyhdistyksen hallitus Porin prikaatin vieraana

Perinneyhdistyksen hallitus koontui puheenjohtajan kutsamana Säkylän Huovinrinteelle Porin prikaatiin. Ennen kokousta tutustuttiin varuskunnan alueeseen mukaanlukien Camp Mauriin, jossa kävi meneillään olevan harjoituksen myötä kansainvälinen kuhina. Kokoon ajo kokoukseen oli aika mittava: Puheenjohtaja Vesa oli töissään jo paikkakunnalla, Tiina ja Arno saapuivat Helsingistä, Raimo Vaasasta, Kyösti Paimiosta, Tero Kajaanista ja Markku Rovaniemeltä. Terhi osallistui kokoukseen etänä joltain kaukaiselta parkkipaikalta.

Loppuvuoden tapahtumat

Hallitus kävi kokouksessa läpi tulevat tapahtumat Hammelburgista Oulun kautta Hamnskäriin päätyen 50-vuotisjuhlaan. Uutena esiin nousi kesäseminaari 2.7. Turussa, jossa Mark Aretz kertoo Maximilian Bayerista. Valmistelut etenevät ja tukipyynnöihin/palkitsemisiin hallitus otti myönteisen kannan. Kaikista tapahtumista kerrotaan Parolessa ja/tai verkossa.

Strategia kaipaa päivitystä

Nuorekas hallitus totesi yhteen äänten yhdistyksen strategian tarvitsevan päivitystä. Tavoitteeksi asetettiin, että seuraavaan hallituksen kokoukseen Terhi Hakola tekee uuden luonnoksen, josta hallitus päivittää uuden strategian sopivaksi nykyaikaan.

Osastot voivat toki koko ajan päivittää omia toimintamallejaan, joita toteutetaan eri vivahtein maakunnasta ja lähijoukko-osastosta johtuen. Osastojen toiminta on ollut aktiivista ja näin tulee ollakin – koko

Hallitus kokousti Huovinrinteen Upseerikerhon kokoushuoneessa, joka on täyttä perinteitä: Komentajien kuvat seinällä, nimikirjoitukset marmorilaatoissa, kunniataulussa joukko-osaston sankarivainajat, Porilaisten marssi taulu, vaakunat seinillä, vänrikki Karl Gustav Polviander alias vänrikki Stool seinällä, satoja vuosia vanha Porilaisten lippu vitriinissä... ja vaikka mitä. Ei ihme, että hallitukseen tarttui kunnia-velvollisuus-tahto-aate. Vasemmalta Arno, Tiina, Kyösti, Kari, Markku, Tero ja Vesa. Terhi ei mahtunut kuvaan. (Kuvaus Jaakko Pakula)

Varapuheenjohtaja Arno oli todennut, ettei komentajan huoneessa ollut vielä Jääkäriin testamenttia siitäkään huolimatta, että strategiakeskustelussa testamentin sisältämät viisaudet olivat monesti esillä. Näinpä kiitoksena Porin prikaatin vieraanvaraisuudesta sai puheenjohtaja hallitukseltaan lahjaksi seinälleen kiinnitettäväksi kehystetyn testamentin.

perinneyö pohjautuu jalkautumisiin maakunnissa myös tulevaisuudessa. Yhdistys kannustaa yhteistoimintaan eri maanpuolustushenkisten yhdistysten kanssa. Jäsenistön rekrytointiin panostetaan kukin tahoillaan – mutta yhdessä.

Jääkärit kärkeen!

TEKSTI: **Markku Aherto**

KUVAT: **Markku Aherto, Jaakko Pakula**

PJ Vesa esitteli hallitukselleen Porilais-museon hämmästellään, miksei sotamies noussut ylös kenraalin edessä. Museo on siirretty kerhon yhteyteen. Kuva kirjoittajan.

Osastojen yhteyshenkilöt

Osasto	Nimi	Puhelin	Sähköposti
Etelä-Karjala	Ignatius Jorma K.O.	040 503 6499	etela-karjala@jp27.fi
Etelä-Pohjanmaa	Passi Juhani	050 322 3469	etela-pohjanmaa@jp27.fi
Helsinki-Uusimaa	Sillanpää Pekka	040 749 0666	hki-uusimaa@jp27.fi
Kainuu	Kinnarinen Tero	050 496 6456	kainuu@jp27.fi
Kanta-Häme	Kiviniemi Pertti	0400 846 956	kanta-hame@jp27.fi
Keski-Suomi	Porvali Martti	040 937 9008	keski-suomi@jp27.fi
Kuopio	Seppo Räihä	040 591 4611	kuopio@jp27.fi
Kymenlaakso	Mikkonen Paavo	044 550 9375	kymenlaakso@jp27.fi
Lappi	Aherto Markku	0400 823 520	lappi@jp27.fi
Länsi-Pohja	Esko Risto	040 501 4131	lansi-pohja@jp27.fi
Oulu	Jyrki Ristiluoma	0500 391241	oulu@jp27.fi
Pirkanmaa	Tulosmaa Timo	040 744 0565	pirkanmaa@jp27.fi
Päijät-Häme	Jouko Pekka	040 516 1018	paijat-hame@jp27.fi
Satakunta	Kyrövaara Hannu	040 732 5360	satakunta@jp27.fi
Vaasa	Raimo Latvala	050 358 0274	vaasa@jp27.fi
Varsinais-Suomi	Vuontela Kyösti	0500 910 402	varsinais-suomi@jp27.fi

Jääkärikerho sai syventävän esittelyn jääkärikenraali Tuompon elämäkerrasta

Perinteinen Jääkärikerho pääsi kokoontumaan pitkän pakollisen covid-kauden jälkeen. Professori Martti Turtola piti esitelmän, joka oli määrä pitää vuosi sitten. Tarinat kuultiin Maanpuolustustalon kokoushuoneessa Backmanssonin maalaamien jääkärikenraalien muotokuvien silmien alla. Paikalla on 12 henkeä.

Olin kolmatta kertaa pitämässä Pornaisissa esitelmää aiheesta Mikä Waltari ja sota. Kirjastonhoitaja Mari Ahokas kertoi, että on Pornaisista kotoisin muitakin kuuluisuuksia, kuten kenraali Tuompo. Tämä oli sytyke jääkärikenraali Viljo Tuompon elämäkerralle. Ja Mari Ahokas tuli mukaan hankkeeseen ja hänen käsialaansa on kirjassa.

Pfadfindereistä pääosa oli ruotsinkielisiä ja Tuompo suomenkielisenä oli vähemmistössä. Kielivaikeudet olivat sitä luokkaa, että Heinrichs tarvitsi tulkkia puhuessaan miehistölle.

Miksi Mannerheim ei ottanut Tuompoa mukaan kirjoittamaan muistelmiaan, vaan tiimiin tuli Heinrichs ja Paasonen. Tuompo olisi ollut erittäin sopiva tehtävään. Hän oli loistava skribentti. Hän oli kirjoittanut kaksiosaisen kirjan Suomen jääkärit, jonka ensimmäinen ilmestyi jo 1918. Paluumatkasta jääkärireissusta kertoo kirja Sukellusveneellä U C 57 vapausotaan. 1930-luvulla hän kirjoitti pari kirjaa Suomen sotaväestä. Hän oli ollut lähellä Mannerheimia koko jatkosodan aikana Mikkelin päämajassa. Siitä ajasta Tuompo kertoo kirjassaan Päämajassa 1941–1944.

Mannerheim ei itse kirjoittanut muistelmiaan. Muistelmien suomenkielisessä laitoksessa ei Tuompoa

mainita kertaakaan. Sitä vastoin Siilasvuo, joka oli talvisodassa Tuompon alainen, mainitaan yhdeksän kertaa. Muistelmien ruotsinkieliseen laitokseen Tuompon nimi on päässyt sentään kahdesti, tosin vain kuvateksteihin.

Hyvään esitelmään kuuluu aina anekdootteja. Mielenkiintoinen tieto oli esimerkiksi se, että peruspalveluministeri Aki Lindenin (sd) isoisä Väinö Linden oli jääkärivärväri ja päätyi kalterijääkäriksi. Sitten hän oli Suomen armeijan ylilääkäri 1930–1940 ja sotilasarvoltaan hän lääkintäkenraalimajuri.

TEKSTI: **Jukka Knuuti**

Tässä kuva Viljo Tuomposta. Kuvan lähetti Paroleen Janne Polsa, joka myy väreittämiään kuvia JPColorization-yrityksensä kautta.

Kirjoitin kirjan jonkinlaisena vastaiskuna vuoden 2018 juhlinnalle. Esillä oli lähinnä vankileirit, mistä on muutama näytelmä teattereissakin, luonnehti professori Turtola Tuompo-elämäkertansa. Kuva Jukka Knuuti.

Jääkärikerho on jääkäreiden perintö

Jääkäriliitto lopetettiin 80-luvun lopussa. Viimeiset elossa olevat jääkärit muodostivat sen jälkeen jääkärikerhon, jonka puitteissa he kokoontuivat yhteen.

Kokoontumisiin muodostettiin ohjelmaksi joka kerralla vaihtuva esitelmäaihe, jonka piti ulkopuolinen asiantuntija.

Kunniatehtävässä jääkärikerhon puheenjohtajana toimi jääkärikenraali Väinö Valve kuolemaansa saakka. Esitelmäjärjestelyissä avusti merkittävästi pitkäaikainen jääkäriperinteen vaalija Erkki Pekki.

Valve piti viimeisen jääkärikerhonsa 28.11.1994. Tämän jälkeen jääkärikerhojen järjestäminen siirtyi Helsinki-Uusimaa osastolle, kuten osaston perustava kokous vuonna 1992 oli toivonut.

Valven jälkeen Jääkärikerhon vetämisessä kunnostautui erityisesti varatuomari Erkki Sillanpää.

Jääkärikerhoja järjestettiin jääkärikansliassa muutaman kerran vuodessa teemoinaan jääkäriperinne, sekä turvallisuuspolitiikka ja muut yhteiskunnalliset aiheet.

Jääkärikerhot keräsivät tyypillisesti 20–45 osallistujaa.

Jääkärikerhoja järjestetään Helsinki-Uusimaa osastossa edelleen, mutta 2010-luvun alussa jääkärikerhon puheenjohtajan virasta luovuttiin ja ne siirtyivät osaston johtokunnan vastuulle.

TEKSTI: **Pekka Sillanpää**

Erkki Pekki organisoii pitkään Jääkärikerhon toimintaa.

Kaatuneiden muistopäivä Rovaniemellä 15.5.

Kaatuneiden muistopäivän vietossa Rovaniemellä 15.5. laskivat Hannele Simonen ja Markku Aherto Vapaussodan ja Itsenäisyyden, JP27:n ja Lottien perinteiden vaalijoiden yhteispelelle sankarihaudoille. "Sankarivainajien ja kriisinhallintaoperaatioissa menetyneiden muistoa kunnioittaen..."
Kuva: Rainer Hiuspää

Jääkärisäätiön hallitus kokousti Marskin majalla

Jääkärisäätiön hallitus kokoontuu säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa. Kevätkokouksessa käsitellään edellisen vuoden toimintakertomus ja tilinpäätösasiat. Vuoden molemmissa kokouksissa käsitellään myös hakemusten perusteella tukianomukset ja päätetään rahallisesta tuesta hakijoille.

Vuoden 2022 osalta säätiö on jo päättänyt varata yhteensä noin 45 000 euroa perinneyhdistykselle. Perinneyhdistyksen erillisten anomusten perusteella yhdistystä tuetaan sen toimintamenoissa sekä kanslian tilojen vuokra- ja muissa kuluissa. Lisäksi säätiö tukee yhteensä 15 000 eurolla Perinneyhdistyksen tekemää 50-vuotisjuhlakirjaa.

Tällä kertaa päätettiin tukea Suomen Jääkärimuseon Woldemar Hägglund -aiheista näyttelyä 3500 eurolla, Hallan Etappiin liittyvää elokuvantekoa 1000 eurolla sekä Suomen kohtalon vuosiin liittyvää kirjallista ja elokuvatyötä 1 000 eurolla. Kaikki hyväksytyt tukikohteet täyttävät Jää-

kärisäätiön tuen vaatimuksen – Jääkäriperinteen vaaliminen.

Säätiön kokouspaikka oli Marsalkka Mannerheimin Metsästysmaja Lopella. Marskille sotilaiden 75-vuotispäivälahjaksi vuonna 1942 Rukajärvelle rakennettu majan alue jäi Neuvostoliiton puolelle ja maja purettiin ja siirrettiin sodan jaloista vuosina 1944-45 Lopelle, josta Marskille oli myyty maa-alue Punelajärven rannalta.

Maja siirtyi eri vaiheiden jälkeen vuonna 1957 Upseerijärjestöjen perustaman Suomen Marsalkka Mannerheimin Metsästysmaja r.y. yhdistyksen vastuulle. Jääkärisäätiö, Upseeriliitto, Reserviupseeriliitto sekä Kadettikunta asettavat kukin kaksi jäsen hallitukseen. Tällä hetkellä Jääkärisäätiöstä jäseninä ovat Pertti Laatikainen ja Kari Heiskanen. Peter Fagnäs ja Antti Kuljukka ovat varajäseniä. Majayhdistyksen puheenjohtaja on kenraalimajuri (evp) Ilkka Korkiamäki.

Marskin Maja toimii tilausravintolana ja se on erinomainen retki- ja virkistyskohde sekä yhteisöille että perheille. Ravintolayrittäjien ruoka on erinomaista ja yrittäjät pitävät auki myös alkuperäistä Marskin Majamuseota.

TEKSTI: **Pertti Laatikainen, Jukka Eklin**

Marskin Majan yhteystiedot

Osoite: Marskintie 216, 12700 Loppi (Käytä navigaattorissa Marskintie 280)

Nettisivut: marskinmaja.fi

Puhelin: 0505911562, 0504075720

Posti: info@marskinmaja.fi

Säätiön hallitus on paikalla. Sen merkinä pöydällä pienoislippu ja puheenjohtajan nuija.

Jääkärisäätiön kokousedustajat testaavat Majan päivällisen.

Jääkäriperinteet hyvin esillä Lapissa

Jääkäriperinteet ovat innostaneet kuulijakuntaa Lapissa. Väyläkirjat järjesti kolmen uutuskirjan esittelytilaisuuden Rovaniemen pääkirjaston Lapica-salissa 22.4.2022 joukossa Lapin osaston puheenjohtaja Markku Aherton kirja ”Jääkäreitä ja latutarhoja”.

Paikalle oli kertynyt noin 30 lappilaisesta historiasta kiinnostunutta, ikähaitarin ollessa noin 10–80 vuotta. Kiinnostusta lisäsi seikka, että monet kirjan tapahtumista sijoittuivat Rovaniemen lähiympäristöön. Aikaisemmin jääkäriaiheiset esitelmät oli pidetty jo soturilounaalla hotelli Pohjanhovissa sekä Rovaniemen senioreille monitoimitalo Potkurissa. Markunpäivänä 25.4. kirja esiteltiin Rovaniemen Markkulupille.

Kirjaa on lainattavissa lappilaisista kirjastoista ja jopa Lapin ulkopuolelta - eteläisimpänä Ruokolahden kunnan kirjastosta, jonne kirjan on toimittanut jäsenemme Simo Holster. Kirja on nyt myynnissä myös Jääkärikansliassa. Kirjaa käytetään myös palkintona Jääkäriprikaatin varusmiehille stipendin ohessa sekä reserviläisille. Kirjoista saatavat tulot käytetään jääkäriperinneyöhön Lapissa.

Kirjan julkaisun Jääkärisäätiön ohella taloudellisesti mahdollistanut Lapin sotilasläänin perinneyhdistyksen hallitus kokoontui kirjan luovutustilaisuuteen Rovaniemellä 3.5.2022. Vasemmalta Kai Leinonen, Kauko Heiskanen, Eija Orava, Antero Aro, Riitta Lukkarinen ja Mirrku Sillanmäki kiitoslounaalla. Rahoittajat eivät hymyistä ja kehuista päätellen katuneet sponsorointia. ”Rahat menivät hyvään tarkoitukseen!” sanoi Antero edelleen. Kehut lämmittivät kirjoittajan sydäntä.

Yleisöä kiinnosti erityisesti värväys- ja etappitarinat. Muurolassa värvättiin lehti-ilmoituksilla ovelasti ”hevosmiehiä”. Lappilaiset metsätyömiehet päätyivät usein pioneerikoulutukseen Hohenlockstedtissa kädentaitojensa ansiosta, kertoo Aherto. Kuirin Matin pakotarina sontaluukun kautta jääkäriksi herätti hymyileviä ilmeitä samoin kuin Mella-Arvin latutarhojen hiihtely porohommien ohella.

Viron suurlähettiläs muisteli jääkärikokemuksiaan Liepajasta

Viron suurlähettiläs Sven Sakkov oli vieraana Helsingin Suomalaisella klubilla. Hänen esitelmänsä jälkeen kysyin jotain, mutta hän aloittikin eri asiasta.

Sakkov sanoi minun tuovan hänen mieleensä pari asiaa. Oltiin kansainvälisessä kokouksessa Liepajassa, entisessä Libaussa. Kun mentiin erääseen kirkkoon vahtimestarina toiminut nainen katsoi meidät suomalaisten näköisiksi ja vei meidät seinään kiinnitetyn marmoritaulun luo. Siinä kerrottiin suomalaisesta jääkärirykmentistä. Ja sitten illalla Jukka tarjosi meille paljon viinaa.

Suurlähettiläs vähän oikaisi asioissa. Meneillään oli Baltian maiden puolustusvoimien rakentamista tukeva Baltsea-kokous. Työryhmässä oli Viron, Latvian, Liettuan, Saksan, Puolan, Britannian, Ranskan, Belgian, Tanskan, Suomen, Ranskan, Saksan, Islannin, Hollannin, Norjan, Puolan, Ruotsin, Sveitsin ja USA:n

Sven Sakkov

edustajat. Sakkov edusti kokouksessa Viron puolustusministeriötä ja minä Suomen ministeriötä.

Olin viemässä ruotsalaisia kollegoita Trinitis-kirkkoon katsomaan

jääkärien muistotaulua. Tapasimme kadulla virolaiset kollegat jo otimme heidät mukaamme. Kun tulimme kirkkoon, pöydän takana postikortteja myyvä mummeli kysyi: Finland? Minä sanoin, että jees. Hän johdatti meidät mainitun marmoritaulun eteen ja sytytti sen edessä olevan kynttilän ja oli siinä pöydällä kukkakimppukin.

Illallisella pyysin isänniltä lupaa pieneen puheenvuoroon ja se tietysti sallittiin. Kerroin illallisvieraille lyhyesti jääkäreistä, heidän elämästään Libaussa ja heidän merkityksestään Suomen maanpuolustukselle. Monta kertaa olen kertonut jääkäreistä, mutta en koskaan näin monikansalliselle yleisölle.

Entäs sitten ne paljot viinat. Kun aloitin puheenvuoroni, tuotiin jokaisen eteen tilaamani 50 gramman Finlandia-votkasnapsit. Eivät se kummemmat bakkanaalit olleet.

TEKSTI: **Jukka Knuuti**

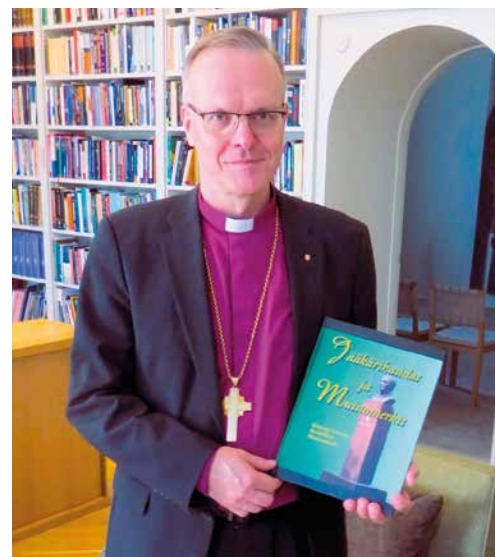

Arkkipiispalle tietoa jääkärihautojen säilyttämisestä

Kävin tänään 11.4.2022 keskustelemassa vaasalaistaustaisen arkkipiispa Tapio Luoman kanssa jääkärihautojen hoidosta sen jälkeen kun jääkärisuku loppuu. Jääkärihaudat ovat kaikki kansallisia muistomerkkejä ja niitä ei saa poistaa eikä ottaa uusiokäyttöön. Arkkipiispa lupasi puuttuvansa jääkärihautojen hoitoasiaan mahdollisuuksiensa mukaan.

Asiassa on kuitenkin monta osapuolta. Luovutin arkkipiispa Luomalle muistoksi keskustelusta kirjan ”Jääkärihaudat ja muistomerkit Varsinais-Suomessa, Raumalla ja Ahvenanmaalla”.

TEKSTI: **Kyösti Vuontela**

Kolumni • Jukka Knuuti

1000 kuollutta ruotsalaispilottia

Ruotsin ilmavoimat on olemassaolonsa aikana menettänyt onnettomuuksissa lähes tuhat lentäjää. Vaikka maa ei ollut sodassa, kuoli vuosina 1941-1944 noin 200 pilottia. Vertailun vuoksi todettakoon, että Suomi menetti sodissa yhteensä noin 450 lentävään henkilökuntaan kuuluvaa. Eräs ruotsalainen lentäjäeversti onkin kirjoittanut, ettei tuolloin tarvittu vihollista Ruotsin ilmavoimien tuhoamiseen. Ne pystyivät tekemään sen itse.

Ruotsilla oli 1960-luvun alussa maailman neljänneksi suurimmat ilmavoimat. Kun paljon lennettiin, tuli myös paljon lentovaurioita ja lentäjähautajaisia. Mutta Ruotsi tuntuu olleen lento-onnettomuuksin ja kuolleiden lentäjien osalta ainakin Euroopassa aivan omassa luokassaan.

Karkea esimerkki Ruotsin ilmavoimien onnettomuusfrekvenssistä löytyy Drakeneita odoteltaessa Englannista 1950- hankittujen Hawker Hunter-hävittäjien käytöstä. Briteillä 100 000 Hunterin lentotuntia kohden kuoli 7,5 lentäjää. Ruotsin ilmavoimissa luku oli 14,8. Ruotsi etsi sopivia vertailukohteita korkeisiin onnettomuusfrekvensseihin, ja löysikin niitä: Suomesta. Se oli aikaa, kun meillä lennettiin ikäkuluilla sodan aikaisilla Mersuilla ja sittemmin Vihureilla.

Mistä Ruotsin ilmavoimien onnettomuudet johtuivat? Ruotsi oli maailman lentotekniikan kärjessä,

kun se 1950 otti käyttöön Saab J 29 Tunnan-hävittäjän. Kone oli nopea, itse asiassa maailman nopein. Mutta se oli myös vaikea lennettävä eikä vailla ongelmia. Ilmavoimille toimitettiin 661 Tunnania, joista tuhoutui 242 kappaletta. Lentäjiä kuoli 101. Tunnannia seuranneen Saab 32 Lansenin kohdalla rekordi ei ollut juuri parempi: 447:sta Lansenista tuhoutui 165.

Sittemmin tilanne on parantunut. Toki J 35 Drakenin alkutaipaleellekin tuli kaksi kuolonuhria, kun maahan syöksyvän koneen ohjaamon kuolemaan avaamismekanismi ei toiminut. Nykyisen J 39 Gripenin kaksi Ruotsissa tapahtunutta onnettomuutta nähtiin oikein televisiossa, mutta niissä lentäjä, molemmissa tapauksissa Lars Rådeström, pelastui. Häntä on kutsuttu Ruotsin hävittäjä-ässäksi: kaksi pudotusta.

Erikoisen synkkä oli Torsten Rappin kausi ilmavoimien komentajana 1960-61. Komentajuutta kesti 15 kuukautta, minä aikana tapahtui 75 onnettomuutta, joissa menetettiin 46 lentäjää.

Onnettomuuksien syyksi todettiin 70 prosentissa lentäjän virhe. Myöhemmin samoja raportteja tutkittaessa on todettu suuren osan lentäjän virheiksi luetuista haavereista aiheutuneen teknisestä viasta, lintuun törmäämisestä tai muusta syyistä. Missään vaiheessa otettu esille mah-

dollisuutta liian riskaabeleista harjoituksesta, väärästä taktiikasta tai vaikkapa teknisistä vioista.

Miksi lentäjät sitten tekivät niin paljon virheitä? Lentokuri oli perinteisesti huono. Ilmavoimat harjoitteli hyvin rankasti. Lennettiin matalalla ja huonossa säässä. Katsottiin, että maan turvallisuuden takaamiseksi oli oltava valmis myös uhrauksiin. Uusilla vielä lastentautien vaivaamalla koneilla lennettiin ottaen irti niistä kaikki mahdollinen usein kohtalokkain seurauksin.

Onnettomuuksien määrä lähti aikaan laskuun. Eräs syy siihen oli uusi ongelmien raportointijärjestelmä. Jokainen virhe tai häiriö, johtui se sitten lentäjästä, lentokoneesta tai olosuhteista, piti kirjata. Ja mikä tärkeintä, virheistä ei rangaistu. Silloin kaikki läheltä piti-tilanteet tulivat tietoon ja tutkittaviksi.

Ruotsin ilmavoimat on päässyt jo kauan sitten eroon onnettomuuskierteestä. Koneet ovat tulleet käyttövarmemmiksi, lentokuri ja -kulttuuri on parantunut. Osaltaan lukuihin vaikuttaa tietysti myös lentämisen väheneminen. Ilmavoimilla on nyt koneita vain viidennes kylmän sodan ajan vahvuudesta.

Julkaistu aiemmin Suomen sotilaslehdessä

Kolme kuvaa

Wallenius jääkärinä, yleisesikunnan päällikkönä ja kirjailijana

K. M. Walleniuksen kolme roolia "Huimaa nousukiittoa seurasi perikato"

Kurt Martti Wallenius (1893–1984) esiintyy Suomen poliittisessa historiassa kolmessa roolissa: jääkärinä, yleisesikunnan päällikkönä ja vankeinaan tuomittuna kapinan tekijänä. Sen lisäksi hän teki merkittävän uran erä- ja matkakirjailijana. Dosentti Lasse Laaksosen tuore elämäkerta etsii ihmistä näiden roolien takaa.

Walleniuksen ura sijoittuu niihin itsenäistymisen alkuvuosien draamattisiin vaiheisiin, jolloin huimat nousut olivat mahdollisia. Hän opiskeli filosofian maisteriksi, mutta Suomen vapaustaistelu tempasi miehen Saksaan jääkärikoulutukseen. Vapaussodassa 1918 hän oli jo Lapin rintaman komentaja ja Petsamon valloitusretken johtaja.

Hän kävi yksityisen (!) sotakorkeakoulun – niin sanotun kolpakokurssin – Saksassa. Keväällä 1925 hän koki olevansa tyhjän panttina, yleisesikuntaeverstiluutnantti hamusi suuntaa uralleen, näytön paikkaa, etenemistä jotain suurempaa kohti. Näytti, että vanhemmat ja kokeneemmat "venäjänupseerit" olivat jääkäristaustaisten etenemisen tiellä.

Sekavien henkilö- ja johtosuhtejärjestelyjen seurauksena Wallenius nimitettiin operatiivisen- ja koulutusosaston päälliköksi. Kun yleisesikunnan päällikkö Erik Heinrichs lähti opintokomennukselle, Wallenius nimitettiin jo heinäkuussa 1925 tämän paikalle. Rakettimainen nousu huipulle muutamassa viikossa!

Alamäki alkoi, kun Wallenius viehättyi laillisuuden rajat ylittäneestä Lapuan liikkeestä. Pohja uralta putosi Joensuun Seurahuoneella

Wallenius jääkärinä.

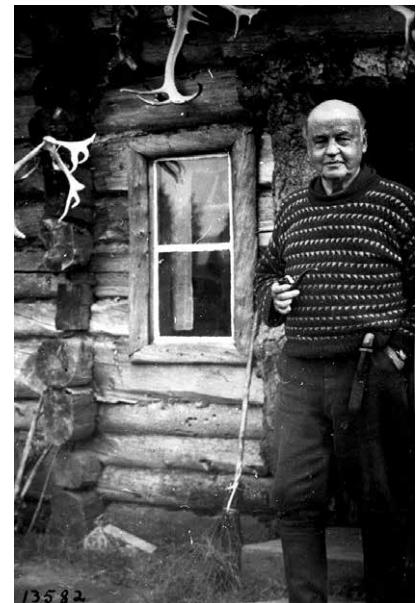

Wallenius everstinä.

14.10.1930, kun umpihumalainen everstiluutnantti Eero Kuussaari oli antanut käskyn entisen presidentin K. J. Ståhlbergin kyydityksestä. Arvoltaan korkeimpana upseerina hän antoi luvan käskylle, selittäen jälkeensä sen tapahtuneen "leikkipuheella".

Wallenius vangittiin ja erotettiin virastaan. Korkein oikeus totesi hänet syyttömäksi, mutta maine oli mennyt. Hän siirtyi Lapuan liikkeen pääsihteeriksi. Eteen tuli toinen epäselvä vastuun ottamisen paikka.

Mäntsälän kapinaa helmi-maaliskuussa 1932 on turhaan vähätelty juoppojen sekoiluna. Se oli vakava yrittäjä vaihtaa maan hallitus ja presidentti, ja saman tien koko poliittinen järjestelmä.

Wallenius kirjailijana.

Taustalla vaikutti kasvava odotus "hulinasta", jolla tarkoitettiin suoran toiminnan alkamista. Tuskin oli sattuma, että Mäntsälän Ohkolassa olivat asiaa valmistelemissa Artturi Vuorimaa ja Kosti Paavo Eerolainen, jotka olivat vanginneet ja kyydineet eduskunnan perustuslakivaliokunnan istunnosta kaksi kansanedustajaa. Tuskin oli myöskään sattumaa, että paikaksi valikoitui nimenomaan Mäntsälä, joka oli sopivan keskitys- ja marssetäisyyden päässä Helsingistä – Mussolinin Roomaan marssin tapaan.

Saatuana "hulinan" aikaan Ohkolan työväentalolla, Vuorimaa soitti Walleniukselle ja kysyi, "Kumpi tätä johtaa, sinä vai minä". Wallenius vastasi: "Minä".

Lapuan liikkeen johto oli Hämeenlinnassa, tukevasti juovuksissa. Helsingissä presidentti Svinhufvudin johti kapinan kukistamista. Häneltä vaadittiin kenraali ja paperiteollisuus-

johtaja Rudolf Waldenin nimittämistä pääministeriksi ja puolustusneuvoston puheenjohtaja kenraali Gustaf Mannerheimia valtionpäämieheksi.

Svinhufvud kieltäytyi ja johti määrätietoisesti puolustusvoimia ja suojeluskuntia. Hän pani koko arvovaltansa peliin radiopuheellaan, joka käänsikin Mäntsälään matkaavien aseistettujen suojeluskuntalaisten päät.

Wallenius sai yhdeksän kuukautta ehdollista vankeutta, ja ryhtyi Lapissa päätoimiseksi kirjailijaksi. Talvisodassa hän palasi hetkeksi riviin toimien menestyksellä Lapin ryhmän komentajana. Hänet nimitettiin Viipurinlahdelle Rannikkoryhmän komentajaksi, mutta pesti kesti vain muutaman päivän, jonka jälkeen häntä ei enää hyväksytty puolustusvoimiin.

TEKSTI: **Martti Häikiö**

Lasse Laaksonen kirjoitti Walleniuksen elämäkerran syksyllä 2021.

Kutsu Viulunsoittaja katolla -musikaaliin 8.10.2022

Keravan Ooppera juhlii 45-vuotista taivaltaan esittämällä Jerry Bockin musikaalin. Helsinki-Uusimaa osasto on varannut ensi-iltaan lippuja meille musikaaleista nauttiville. Tilaisuus on lauantaina 8.10.2022 kello 17.00 Kerava-salissa, osoitteessa Keskikatu 3.

Tarina kertoo kuvitteellisessa Anatevkan kylässä Ukrainassa 1900-luvun alussa asuvasta juutalaisyhteisöstä, joka elää vanhojen perinteiden mukaisesti. Maitomies Tevjen perheessä on viisi tytärtä, joiden avioliittojen myötä perinteitä haastetaan ja niissä joustetaan. Musikaalin kantava voima on anatevkalaisten positiivinen ja toiveikas asennoituminen elämään, tapahtuipa mitä hyvänsä.

Rooleissa mm. kansallisoopperabasso Matti Turunen, Merja Halmetoja, Minna Ropanen, Henrietta Grün, Antti Tuomaala, Tuure Jauhiainen sekä Keravan Oopperan kuoro.

Liput maksavat 35 euroa kappale. Osasto järjestää väliajalla pienen tarjoilun.

Ilmoittautumiset Annele Bystroff, annele.bystroff@gmail.com, p. 040 725 6449, viimeistään 1.9.2022.

Liput maksetaan yhdistyksen tilille FI34 5731 6520 2142 65, tekstikenttään osallistujien nimet.

Albert Räsänen – jääkäriritari panssarihyökkäyksen kärjessä

Kahdestakymmenestä Mannerheim-ristin ritariksi nimitetystä Saksan jääkäristä 19 oli sotilasarvoiltaan vähintään everstiluutnantteja ja vakansseiltaan vähintään pataljoonankomentajia. Ainoan poikkeuksen muodosti talvisotaan jääkärivääpelinä ja jatkosotaan jääkäriluutnanttina lähtenyt Albert Räsänen, ritari numero 40.

Kaavi oli sotien aikaisessa maakuntajaossa Karjalan luoteisin kunta. Vuoteen 1875 saakka se oli ollut osa Suur-Liperin kuntaa. Moneen kertaan muuttuneiden maakuntajärjestelyjen tuloksena Kaavi sijaitsee tänään Pohjois-Savossa, noin 60 kilometriä Kuopiosta itään. Maantieyhteyttä kaupunkiin heikensi vuoteen 1951 saakka se, että matkan varrella oleva vajaan puolen kilometrin levyinen Jännevirran salmi oli ylitettävä lossilla.

Kaavin Maarianvaaran kylässä syntyi 3. marraskuuta 1895 Heikki ja Julia Räsänen monilapsisen maanviljelijäperheen toiseksi nuorimmaisena poika, jolle annettiin kasteessa etunimeksi Albert. Poika suoritti kansakoulun oppimäärän ja teki kotitalan pelloilla ja metsissä kulloinkin eteen tulleita töitä. Koska hän ei ollut perheen esikoispoika, pysyvät mahdollisuudet jatkaa kotitalan isäntänä vanhempien jälkeen olivat vähäiset. Muu työpaikkatarjonta oli Kaavilla rajallista, siksi katse oli suunnattava kauemmaksi leipäpuun löytämiseksi.

Loppuvuodesta 1915 parikymppinen Albert oli kulkeutunut raskaisiin ja huonopalkkaisiin savottatöihin Pohjois-Suomeen. Työmailla liikus-

keli venäläisvärväreitä etsimässä työvoimaa Muurmannin ratatyömaalle. Albert kavereineen tarttui suurten, mutta katteettomiksi osoittautuneiden lupausten houkuttelemana syöttiin. Työmaan palkanmaksu oli nihkeää ja epäsäännöllistä; Albertilla olivat kolmen kuukauden rahat saamatta. Elämä vieraan vallan palkkarenkinä alkoi ymmärrettävästi kyllästyttää.

Muutosmahdollisuuden tarjosivat suomalaiset jääkärivärvärit, jotka olivat liikkeellä houkuttelemassa nuoria suomalaismiehiä sotilaskoulutukseen Saksaan. Elämänmuutos kiinnosti tympääntyneitä ratatyöläisiä, ja tammiukuussa 1916 tarjoutui yllättävä tilaisuus olinpaikan vaihtoon. Radantekijöitä osallistui lainasuksilla työmaan lähellä järjestettyihin hiihtokilpailuihin. Albert ja muutamat hänen kaverinsa ”eksyivät” kilpaladulta ja hiihtivät suoraan Suomeen. Matka jatkui mm. junien tavaravaunuissa maan poikki länsirajalle. Haaparannassa onnistuttiin tullimiehiä hämäten siirtymään Ruotsin puolelle. Paikalliset etappimiehet järjestivät junaliput Etelä-Ruotsiin, josta matka jatkui lautalla Saksaan. Lockstedtin leirillä Albert Räsänen ilmoittautui 2. maaliskuuta 1916. Hänet sijoitettiin Kuninkaallisen Preussin Jääkäripataljoonan 4. Komppaniaan.

Muurmannin ratatyömaalla saamatta jääneitä palkkojaan Albert kommentoi sotien jälkeen lakonisesti: ”Tulihan venäläisille tehtyä myöhemmin vahinkoa sen rahan edestä.”

Albert Räsänen jääkärivääpelinä (Panssarimuseo).

Jääkärikoulutus sujui nuorelta mieheltä kieliongelmistä huolimatta mallikkaasti: hänet nimitettiin Gefreiteriksi (korpraali). Ensimmäisessä maailmansodassa hän taisteli suomalaispataljoonan riveissä venäläisjoukkoja vastaan Misse-joen, Riianlahden ja Aa-joen taisteluissa. Hänen suoriutuksensa arvostettiin korkealle – hän oli yksi harvoista rivisotilaina taistelleista jääkäreistä, joille myönnettiin Preussin 2. luokan Rautaristi.

Koulutuksen päättyessä jääkärit ylennettiin 11.2.1918 ns. Libaun listassa suomalaisiin sotilasarvoihin. Upseeriarvon sai 403, ja aliupseeriarvon 727 jääkäriä. Albert Räsänen kuului jälkimmäisiin, hän palasi 25. helmikuuta Vaasaan rantautuneella Arcturus-aluksella vääpeliksi ylennettynä. Neljä viikkoa aikaisemmin alkanut venäläissotilaiden aseista riisuminen oli jo ohi, ja Albertin roolit vuoden 1918 sodassa olivat komppanianvääpelin ja joukkueenjohtajan tehtävät 3. Jääkärirykmentin 5.

Albert Räsänen (vas.) jääkäritovereineen Libaussa vuonna 1917 (Panssarimuseo).

Pataljoonassa Tampereen ja Viipurin valtaustaisteluissa.

Sodan jälkeen hän jatkoi vuosina 1918–1921 koulutusaliupseerin toimessa Tampereella ja Viipurissa toimineessa 3. Jääkärirykmentissä – vuodesta 1919 Uudenmaan Rykmentti – ja tämän jälkeen samassa tehtävässä

Albert Räsänen Karjalan muistomitali harvinaisella Porajärvi-soljella (Panssarimuseo).

Hyökkäysvaunurykmentissä Hämeenlinnassa. Hän erosi vakinaisesta palveluksesta syyskuussa 1921 liittyäkseen karjalaisten kansannousua 1921–1922 tukeneen heimosotaretikunnan Repolan pataljoonaan. Albert Räsänen toimi tulevan jääkäriyhtymän Paavo Talvelan alaisuudessa joukkueenjohtajana ja komppanianpäällikkönä Kuutamalahden ja Porajärven taisteluissa. Operaation tulokset olivat muiden heimosotaretkien tavoin laihat. Väsyneet joukot vetäytyivät suuria miestappioita kärsineinä Suomeen helmikuussa 1922.

Albert Räsänen palasi heimosotaepisodinsa jälkeen puolustusvoimien palvelukseen. Hän työskenteli talvisotaan saakka vääpelin sotilasarvossa koulutusaliupseerina ja asentajana aikaisemmassa palvelupaikassaan Hyökkäysvaunurykmentissä sekä Erillisessä Hyökkäysvaunukomppaniassa Hämeenlinnassa. Hän lisäsi teknistä pätevyyttään käymällä vuonna 1925 Hyökkäysvaunupataljoonan monttöörikurssin. Räsänen sanottiin, että hän ”tiesi panssari-vaunutekniikasta kaiken”; hän olikin kehittämässä vaunukalustoa ja sen käyttöä kaikissa palvelupaikoissaan.

Kiinnostava yksityiskohta on, että Räsänen kävi Reserviupseerikoulun 11. kurssin vuonna 1926. Hän

näyttää kuitenkin halunneen jatkaa aliupseerin toimessaan, koska aina talvisotaan saakka hänen sotilasarvonaan pysyi vääpeli. Sodan alkaessa hänet määrättiin tässä arvossa komppanianpäälliköksi Panssari-pataljoonaan Karjalan kannakselle, mutta jo 15. joulukuuta 1939 hän sai ylennyksen vänrikin arvon yli suoraan luutnantiksi.

Talvisodan aikana tehtiin kalustohankinta, jolla tuli olemaan suuri merkitys Albert Räsänen toiminnalle jatkosodassa. Venäläinen T-28-hyökkäysvaunu oli jäänyt joulukuussa 1939 Summan lohkolla satimeen yhteyshaudan reunan sortuessa sen ketjujen alla. Suomalainen komennuskunta määrättiin saattamaan vaunu käyttökuntoiseksi. Työ suoritettiin osin improvisoiduilla työkaluilla, mutta tehtävä onnistui ja vaunu saatiin ajetuksi omalle puolelle. Se toimitettiin junalla Viipurin kautta Panssarikeskuskorjaamolle Varkauteen, missä se remontoitiin Albert Räsänen valvonnassa taistelukelpoiseksi tulevaa tarvetta varten. Vaihteisto- ja ohjausviat korjattiin, panssarointia vahvistettiin. Vaunulle annettiin kutsumanimi ”Postivaunu” vihollisen sen sisälle jättämän runsaan kenttäpostimäärän takia, ja se sai suomalaisen vaununumeroinnin mukaisen uuden tunnuksen 48.

Jatkosodan alusta Albert Räsänen johti Panssari-pataljoonan joukkueenjohtajana Postivaunuaan hyökkävien joukkojen kärjessä Tuuloksen ja Syvärin kautta Petroskoihin. Toiminta oli tuloksekasta ja se johti päämajatason arvokkaaseen tunnustukseen:

Ylipäällikkö on pvm:llä 19.11.41 nimittänyt Vapaudenristin 2. luokan Mannerheim-ristin ritariksi luutnantti Albert Räsänen hänen esimerkillisen rohkean ja tarmokkaan toimintansa johdosta raskaan panssari-vaunujoukkueen johtajana eräässä erittäin merkityksellisessä läpimurrossa [Tuulos]. Tällöin hän valtasi muun ohella neljä vihollisen kenttätykkiä ja panssariau-

Jatkaa seuraavalle sivulle.

Jatkuu edelliseltä sivulta.

”Postivaunu” tulevine päälliköineen Varkaudessa huhtikuussa 1940 (Panssari-museo).

ton ja avasi tien vaikeaan tilanteeseen joutuneelle jalkaväkipataljoonalle. Eräässä toisessa hyökkäyksessä Itä-Karjalassa [Petroskoita vastaan] luutnantti Räsänen murtautui panssarijoukkueineen vihollisen vahvasti varustettuihin aseisiin tuhoten lukuisia bunkkereita ja jatkoi hyökkäystä kulkien itse pimeässä panssarivaunujen ja jääkäreiden edellä.

Räsänen kärsi panssarisotilaalle kiusallisesta lievistä ahtaan paikan kammosta ja johti vaunuaan mielellään sen ulkopuolella, sivulla tai edessä. Tämä johtamistapa käy ilmi myös ritarinimitystekstin lopusta.

Hänet ylennettiin kapteeniksi pian ritarinimityksen jälkeen 9. joulukuuta 1941. Sotatie oli pitkä: Tuulos–Syväri–Äänislinna–Karhumäki–Poventsa–Karjalan kannas–pohjoisrintama. Hänen sotansa päättyi Panssaridivisioonan mukana Lapin sodassa Utsjoella. Divisioonaa lakkautettiin 4.12.1944.

Panssarikoulutuspataljoonan komentaja, majuri Veikko Lounila laati 15.4.1944 Albert Räsäsestä upseeriarvostelun, jota aidompaa ja suomalaisempaa on arvioinnin kohteen lähtökohdat huomioiden vaikea kuvitella:

Palvelusharrastus ja -into hyvä. Järjestää hyvin komppanian moni-

puolisen koulutuksen. Puutteelliset pohjatiedot tuottavat vaikeuksia varsinkin kirjallista laatua olevien töiden suorittamiselle. Kurinpitotaito tyydyttävä. On miehiin nähden usein liian helläkätinen. Siveelliset ominaisuudet hyvät. Käyttää alkoholia harvoin, voi tehdä sen silloin kyllä perusteellisesti. Esiintyminen sotilaallista. Fyysillinen kunto tyydyttävä.

Panssariprikaatin komentaja, eversti Sven Björkman näyttää säikähtäneen majuri Lounilan suorasanaisista kuvausta Albert Räsäsen aitosuomalaisista vapaa-ajanviettotavoista. Hän lisäsi kosmoskynällä kommenttilomakkeen alareunaan lyhyen selvennyksen arvioinnin kohteen kiitettävistä sotilaallisista kyvyistä:

Johti hyökkäysvaiheen aikana raskasta p.s. joukkuetta saaden ansioitaan Mannerheim-ristin.

Joulukuun 20. päivänä 1944 ylipäällikkö, tasavallan presidentti C. G. Mannerheim ja Puolustusvoimain komentaja, jalkaväenkenraali Erik Heinrichs allekirjoittivat Albert Räsäsen erotodistuksen puolustuslaitoksen palveluksesta. Kuuden sodan veteraani palasi kotikyläänsä Kaavin Maarianvaaraan ja asettui asumaan rakentamaansa pieneen puumökkiin, jota hän vuosien varrella hieman laajensi. Hän pysytteli erossa kunnallisesta ja muusta kansalaistoiminnasta eikä myöskään ole tietoa hänen sodanjälkeisestä osallistumisestaan jääkäri- tai muuhun veteraanitoimintaan. Jääkäriliiton jäsen hän oli ollut ennen sotia. Tästä ovat tositteina hänen Panssari-museon kokoelmissa olevat jäsenkorttinsa 1920–1930-luvuilta.

Vapaa-ajan olinpaikakseen Albert rakensi Rikkavesi-järven Myhkyrin saaren korkeimmalle huipulle äärimmäisen vaatimattoman kalastusmaja-saunayhdistelmän, jonka rauhassa hän vietti kaiken mahdollisen aikansa. Hän solmi vuonna 1949 avioliiton itseään 10 vuotta nuoremman Aino Järveläisen kanssa. Heidän kotimökkinsä sai ritariaan kunnioittavien kaavilaisten suussa nimen Kapteenin

Vaunu 48 jatkosodan miehistöineen, johtaja edessä keskellä (Panssari-museo).

'On miehiin nähden usein liian helläkätinen' (Panssarimuseo).

talo. Ritarin veljenpoika Aulis Räsänen kertoo kirjassaan Piispojen talo:

Albert oli vanhapoika. Niinpä kylän ikäneidot yrittivät piirittää häntä. Mielellään he menivät saarelle niin, että joku taisi uidakin Keikonhäikästä yli leveähkön ja syvän salmen. Riitavaaran Aino-tyttärestä tuli sitten hänen vaimonsa. Sedän hääkutsu, jonka hän riihen ovelta meille julisti, oli lyhyt ja sotilaallisen ytimekäs: 'Tulkaa sitten kello 16 mökilleni'. Häissä setä vakuutteli: 'Enhän minä muuten naimisiin olisi mennyt, mutta selän pesijän otin'.

Albert Räsänen kuoli 67-vuotiaana 1. huhtikuuta 1963. Aino-puoliso kuoli vuonna 1979. Heidät on haudattu Kaavin hautausmaahan. Vaikka Albert oli viettänyt sodan jälkeen omiin oloihinsa vetäytynyttä elämää,

ei tämä merkinnyt, että aseveljet olisivat unohtaneet hänet. Siunaustilaisuudessa Puolustusvoimien sepeleen laski hänen arkulleen sodan aikainen esimies ja Mannerheim-ristin ritari numero 47, Savon Prikaatin komentaja, eversti ja tuleva kenraalimajuri Jouko Hynninen.

Albert Räsänen pitkäaikainen palvelustoveri ja aseveli, väepeli Gunnar Vuorivirta päätti Panssari-Lehden numerossa 2/63 julkaistun muistokirjoituksensa:

Albert Räsänen mukana poistui keskuudestamme legendaarinen henkilöahmo, joka saavutti palvelustoveriensa jakamattoman kunnioituksen. Hänen elämänsä kaari oli ylväs ja korkea. Teemme kunniata ansioituneen panssari miehen muistolle. Jatkosodan päättymisen muistopäi-

Albert Räsänen vaatimaton kalamaja Myhkyrin saarella sisältä ja ulkoa (Heikki Lehtonen).

Albert ja Aino Räsänen hauta Kaavilla (Heikki Lehtonen).

Muistolaatta Kapteenin talon seinässä ja Albert Räsänen Mannerheim-risti Panssarimuseossa (Heikki Lehtonen).

vänä 4.9.2021 paljastettiin Albert Räsänen kunniaksi Kapteenin talon seinään kiinnitetty muistolaatta. Paljastustilaisuutta seurasi kansalaisjuhla Kaavin koulukeskuksessa. Tilaisuudet huokuivat kaavilaisten syvää kunnioitusta omaa ritariaan ja kaikkia muita sotien veteraaneja kohtaan. Isänmaansa pelastajien teot eivät unohdu!

TEKSTI: **Heikki Lehtonen**

Jääkäreiden esineet Sotamuseon kokoelmissa

Jääkärieversti Eino Ilmari Järvinen (1897–1953) muistolaatikko

Sotamuseon tuhansien esineiden kokoelmissa on useiden jääkäreiden esineistöä edellisen vuosisadan alusta. Yksi Sotamuseon jääkärikokoelman uusimmista lahjoituksista on puinen Jääkäripataljoona 27:n muistolaatikko, joka kuului jääkäri Eino Ilmari Järviselle. Muistolaatikon on lahjoittanut museolle Ilkka Järvisen perikunta syksyllä 2020. Laatikon kannessa on kaiverrettu kuvaelma jääkäreiden hyökkäyksestä sekä teksti: "Eversti Eino Ilmari Järvinen 21-7-47". Laatikko on pehmustettu vihreällä kankaalla. Laatikko on todennäköisesti 50-vuotislahja Järviselle, sillä hän on syntynyt 21.7.1897. Lahjoituksen yhteydessä Sotamuseolle lahjoitettiin myös Järvisen kunniamerkkejä, kirjeitä sekä valokuvia.

Eino Järvinen osallistui taisteluihin Saksan itärintamalla ja haavoittui Riianlahden taistelussa, kun pudonnut käsikranaatti haavoitti häntä pahoin. Järvinen kuljetettiin selustaan turvaan ja hän pääsi sairaalasta palamaan pataljoonaan vasta viiden viikon sairaalahoidon jälkeen. Pian taisteluiden jälkeen Järvinen sai ansioistaan Saksan Rautaristin toisen luokan.

Järviselle myönnettiin hänen sotilasuransa aikana muun muassa Rau-

Eversti Eino Ilmari Järvisen puinen muistolaatikko hänen 50-vuotissyntymäpäivältään. Kuva: Miika Kuusisto / Sotamuseo.

Eino Ilmari Järvisen kunniamerkit ja nimilaatta hänen muistolaatikossaan. Kunniamerkit oikealta vasemmalle: Vapaudenristin 2. luokka miekkojen kera 1939, Vapaudenristin 3. luokka miekkojen kera 1939, Vapaudenristin 4. luokka miekkojen kera 1918, Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkki (varhainen variaatio 1919-1922/23), Vapaussodan muistomitali, Talvisodan muistomitali, Saksan Rautaristin 2. luokka 1914, Saksalainen 1. maailmansodan muistoristi 1914-1918 ja Heimosotaristi kahdella soljella. Kuva: Miika Kuusisto / Sotamuseo.

taristin toinen luokka marraskuussa 1916, Vapaus- ja Talvisodan muistomitalit, Heimosotaristi kahdella soljella, Vapaudenristin 2. ja 3. luokka miekkojen kera vuonna 1939 sekä Vapaudenristin 4. luokka miekkojen kera 1918.

Eino Ilmari Järvinen on yksi jääkäreistä, joiden esineistöä löytyy Sotamuseon kokoelmista.

Sotamuseon kokoelmien jääkäriesineitä

Sotamuseolla on kokoelmiaan monien eri jääkäreiden esineistöä. Sotamuseo perustettiin virallisesti vuonna 1929 ja tätä ennen Sotamuseota edelsi Sota-arkisto. Vastaperustetun museon ensimmäiset esineet liittyivät kiinteästi jääkäriliikkeeseen ja sisällissodan valkoisen osapuolen historiaan. Punaisen puolen esineistöä on huomattavasti vähemmän

museon kokoelmissa. Näin ollen vastaperustetun museon kokoelmissa ensimmäisen vuosikymmenen ajan korostuivat jääkäreiden esineistö, jota esiteltiin laajasti yleisölle 1930-luvun näyttelyissä. Vuosien aikana jääkäreiden esineistöä on lahjoitettu paljon museon kokoelmiin esimerkiksi jääkäreiden perikuntien kautta. Sotamuseon näyttelyissä on ollut esillä jääkäreiden esineistöä monipuolisesti kaikkina vuosikymmeninä. Suuri osa kokoelmissa olevista jääkäreiden esineistöä lahjoitettiin museolle jo 1930-luvulla.

Sotamuseon tunnetuimpia jääkäreiden esineistöä ovat monissa näyttelyissä esillä olleet ensimmäisen kaatuneen jääkäriin, Alfred Hyytisen, puinen hautaristi, joka tuotiin museon kokoelmiin latvialaisesta metsästä 1920-luvulla. Lisäksi Sotamuseon näyttelyssä on tällä hetkellä esillä jää-

käri Ragnar Nordströmin asetakki, joka hänellä oli yllään hänen haavoittuessaan Kelhossa, Lempäälän taistelun aikana keväällä 1918. Sotamuseolla on kokoelmissaan myös alkuperäinen silkkinen jääkärilippu, joka on vihitty käyttöön Libaussa Pyhän Kolminaisuuden kirkossa helmikuussa 1918. Lippu saapui jääkäreiden pääjoukon mukana Vaasaan helmikuun 1918 lopussa. Näiden tunnettujen esineiden lisäksi Sotamuseon kokoelmissa on jääkäreiden arkisia tavaroita, joita heillä on ollut mukanaan taisteluissa ja koulutusaikana.

Suuri osa jääkäreiden esineistöstä ovat valokuvia, kirjoja, matkalippuja, todistuksia ja asiakirja-aineistoja. Joukossa on kuitenkin myös erikoisempia ja arkisempia tavaroita, kuten hammasharja, lompakko, virsikirja ja juomamuki, jotka kulkivat jääkäreiden mukana arjessa. Myös jääkäreille kuuluneita univormuja, lakkeja ja saappaita on kokoelmissa useita erilaisia.

Tässä jutussa esitellään Järvisen ja viiden muun jääkäriin esineistöä Sotamuseon kokoelmista. Eino Ilmari Järvinen, Johan Anttila, Bertel Paulig, Friedel Jacobson, Väinö Fredrik Ilván myöh. Polttila ja Alfred Hyytinen olivat kaikki nuoria miehiä, jotka lähtivät Saksaan saamaan sotilaskoulutusta ja joiden esineistöä on tullut Sotamuseon kokoelmiin.

Jääkärieverstiluutnantti Johan Anttila (1893–1968) hammasharja

Johan Anttila liittyi jääkäripataljoona 27:n 2. komppaniaan maaliskuussa 1916. Anttila osallistui monien muiden jääkäreiden tavoin ensimmäisen maailmansodan taisteluihin Saksan itärintamalla Misse-joella, Riianlahdella ja Aa-joella. Anttilan vastuulla pataljoonassa olivat papilliset tehtävät, kuten jumalanpalvelukset ja raamattutunnit. Tämän lisäksi Anttila hautasi itärintamalla kaatuneita jääkäreitä, osallistui suomalaisen kenttävirsikirjan laatimiseen ja oli hankkimassa pataljoonalle suomenkielisiä Uusia testamentteja. Anttila

Johan Anttilan hammasharja jääkäriajalta. Kuva: Miika Kuusisto / Sotamuseo.

oli alkujaan ottanut pataljoonan papintehtävät vapaaehtoisesti hoitaakseen. Papintehtävien hoitamiseen velvoittivat Anttilan teologian opinnot Helsingin yliopistossa ennen ensimmäisen maailmansodan syttymistä.

Sisällissodassa vänrikki Anttila osallistui Tampereen alueen taisteluihin. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen Anttila julkaisi laajasti hengellistä kirjallisuutta. Anttila toimi talvisodassa Kotijoukkojen esikunnassa toimistopäällikkönä sekä kotijoukkojen rovaslina vuosina 1939–1940. Välirauhan aikana ja jatkosodassa hän toimi edelleen samoissa tehtävissä.

Jääkärikapteeni Bertel Paulig (1892–1918) jääkäripäähine

Gustav Bertel Paulig oli yksi jääkäri liikkeen perustajista ja ensimmäisiä, joka syksyllä 1914 alkoi hankkimaan lisätietoja mahdollisuudesta tarjota suomalaisille sotilaallista koulutusta Saksaan.

Paulig lähti yhdessä jääkäriaktivisti Walter Hornin kanssa joulukuussa 1914 Tukholmaan tapaamaan tohtori Herman Gummerusta, jolla oli merkittävä rooli jääkärijoukon lähettämässä Saksaan. Miesten tapamisen tarkoituksena oli tiedustella mahdollisuutta järjestää koulutusta nuorille suomalaisille, jotka ajoivat Suomen itsenäistymistä. Paulig, Horn ja Gummerus laativat kirjallisen esityksen suomalaisten kouluttamisesta Saksan sotilasasiainmiehelle majuri von Awrylenille. Suunnitelma suomalaisten kouluttamisesta hyväksyttiin Saksassa tammikuussa 1915. Tämän jälkeen Paulig ja Horn palasivat Suomeen, mutta Paulig lähti myöhemmin

yhdessä muiden kanssa sotilasoppiin Saksaan. Paulig hyötyi tehtävässään saksan kielen taidostaan.

Paulig osallistui Pfadfinder-kursseille. Leirille hän ilmoittautui maaliskuussa 1915. Paulig sijoitettiin joukon 1. komppaniaan, josta hänet siirrettiin saman vuoden elokuussa pioneerikomppaniaan. Paulig sai taistelukokemusta ensimmäisessä maailmansodassa Saksan itärintamalla Misse-joella, Riianlahdella sekä Aa-joella. Rintamakomennuksensa jälkeen hän toimi vuonna 1917 Libaussa moottoripyöräkurssilla kouluttajana ja johtajana.

Yliluutnantti Paulig saapui Vaasaan jääkäreiden pääjoukon mukana. Paulig toimi 3. jääkäriyrykmentin 5. jääkäripataljoonan 2. komppaniaan päällikkönä. Hän osallistui Tampereen taisteluun ja kaatui Viipurin valtauksen yhteydessä, huhtikuussa 1918 vain 25-vuotiaana, johdattaessaan joukkonsa päin punaisten tulta. Viipurin taistelut vaativat paljon uhreja valkoisten puolella, sillä samaisessa taistelussa kaatui puolet koko komppaniasta. Paulig on haudattu Helsingin vanhalla hautausmaalle yksityishautaan.

Jääkärikapteeni Bertel Pauligin lakki Sotamuseon kokoelmissa. Kangas on harmaata verkkaa, reunus vihreää villakangasta ja juovat vihreä. Vuori on silkkiä. Lakki on lahjoitettu Sotamuseolle 1930-luvun alussa. Kuva: Sotamuseo.

Jatkuu seuraavalle sivulle.

Jatkuu edelliseltä sivulta.

Jääkärimajuri Friedel Jacobson (1892–1918) turkki ja turkislakki

Friedel Jacobson oli viettänyt aikaansa Tukholmassa tavaten sukulaisiaan. Tukholmasta Jacobson jatkoi matkaansa kohti Saksaa ja liittyi ensimmäisten vapaaehtoisten joukkoon Pfadfinder-kursseille helmikuun lopussa vuonna 1915. Jacobson sijoitettiin joukon 1. komppaniaan. Jacobson lukeutui jääkäreihin, jotka pääsivät ennen pataljoonan rintamavastuuta tutustumaan majuri Maximilian Bayerin johdolla itärintaman päämajaan. Jacobson otti osaa taisteluihin muiden jääkäreiden tavoin Misse-joella ja Riianlahdella, josta hänet lähetettiin Suomeen elokuussa 1916 järjestämään jääkärivärväystä. Hän toimi vuoden loppuun saakka itäisen etapin johtajana peitenimellä ”metsänhoitaja Borg”. Apunaan hänellä oli pieni joukko muita jääkäreitä.

Etappikomennuksensa jälkeen Jacobson jatkoi matkaansa jälleen Ruotsiin. Ruotsista hän palasi takaisin pataljoonaan huhtikuussa 1917, mutta komennettiin jo heinäkuussa jälleen Ruotsiin, missä Jacobson työskenteli Tukholmassa eversti Nikolaj Mexmontanin toimistossa sisällissodan valmistelutöissä. Mexmontan oli suomalainen kenraalimajuri, joka toimi valkoisen armeijan ylitarkastusosaston päällikkönä. Sotamuseon näyttelyssä on esillä Mexmontanin miekka hänen sotilasajoiltaan. Saman vuoden syyskuun loppupuolella Jacobson liittyi takaisin pataljoonaansa ja osallistui Polangenissa, Liettuaassa, vuonna 1917 järjestetyille erikoiskursseille (pommarikurssi) suomalaisena johtajana. Kurssilla Jacobson tutustui räjähteisiin ja niiden käyttöön. Kurssi oli osa jääkäreiden erikoiskoulutusvaihetta.

Vuoden 1918 alussa Jacobson otti johtoonsa kahdeksan henkisen jääkärijoukon, joka lähetettiin etujoukkona Suomeen tammikuun 1918 alussa, ennen sisällissodan syttymistä. Samana päivänä Jacobson ylennettiin

Turkislakki, joka Friedel Jacobsonilla oli yllään hänen kaatuessaan Torniossa helmikuussa 1918. Sisällissodassa valkoisten puolella turkislakkeja oli käytössä niin päällystöllä kuin miehistölläkin. Monet käyttivät ruotsalaisia, lampaanturkiksesta valmistettuja turkislakkeja. Turkislakki on lahjoitettu Sotamuseon kokoelmiin 1930-luvulla. Kuva: Sotamuseo.

majuriksi. Tieto ei kuitenkaan koskaan saavuttanut Jacobsonia, joka oli ehtinyt jo lähteä pois Saksasta.

Jacobsonin joukko saapui Tornioon tammikuun lopussa, sodan jo alettua ja liittyi Tervolassa 2.2.1918 Peräpohjolan yhtyneisiin suojeluskuntiin. Jacobson toimi joukon, joka koostui suojeluskuntalaisista, johtajana ja ryhmitti joukkonsa Kemistä lähestyviä punaisia vastaan. Vihollisen hyökkäys torjuttiin punaisten junaa vastaan tehdyllä yllätyshyökkäyksellä, jota Jacobson oli johtamassa.

Tervolasta Jacobsonin joukot siirtyivät Rovaniemelle täydentämään varusteitaan. Rovaniemeltä joukot siirtyivät hiihtomarsilla Tornioon. Jacobson johti Tornion valtausta 5.–6. helmikuuta 1918. Tornion valtauksen taisteluita käytiin Tornion rautatieaseman läheisyydessä, jonne alueella olleet venäläiset joukot olivat koontuneet. Jacobson ja viisi muuta valkoista kaatuivat taistelussa. Jacobson oli kaatuneen jääkärikapteeni Tauno Juvosen luona, kun vihollisen

Jääkärimajuri Friedel Jacobsonin lammashahkaturkki, joka Jacobsonilla oli yllään hänen kaatuessaan Torniossa helmikuussa 1918. Talvisissa olosuhteissa lämmin pukeutumien oli tärkeää. Esimerkiksi Tornion pataljoonassa lammashahkaturkkeja käytettiin laajasti. Kuva: Sotamuseo.

Kuva: Ilvánin päähine jääkäriajalta. Kuva: Miika Kuusisto / Sotamuseo.

tuli yllätti hänet. Siirtyessään Juvosen luota Jacobson sai vihollisen luodista päähänsä. Seuraavaksi komennon otti luutnantti Kohonen, joka itsekin oli haavoittunut taistelussa. Jääkärikapteeni Jacobson haudattiin Oulussa 14. helmikuuta 1918.

Jääkärieversti Väinö Fredrik Ilván myöh. Polttila (1890–1940) päähine

Ilván liittyi 25-vuotiaana jääkäripataljoonan pioneerikomppaniaan marraskuun alussa vuonna 1915. Hänet siirrettiin myöhemmin pataljoonan ratsuosastoon. Ilván otti muiden jääkäreiden tavoin osaa taisteluihin Saksan itärintamalla Misse-joella, Riianlahdella ja Aa-joella.

Lutnantti Ilván seen 11. helmikuuta 1918 ja saapui Vaasaan 25.2.1918 jääkäreiden pääjoukon mukana. Hänet sijoitettiin Suomen valkoiseen armeijaan adjutantiksi 3. jääkärirykmenttiin. Hän osallistui sisällissodan ratkaisutaisteluihin Tampereella ja Viipurissa.

Talvisotaan osallistunut Polttila haavoittui vaikeasti kuukausi ennen rauhan tuloa Summassa kiivaiden taisteluiden aikana. Polttila joutui vihollisen lentokoneen tulitukseen ja JR 14:n komentajana toiminut Polttila kuoli vammoihinsa neljä kuukautta haavoittumisen jälkeen.

Ensimmäisen kaatuneen jääkärihautarin Sotamuseon näyttelyssä Suomenlinnassa. Hautaristi on keskeinen osa jääkäreiden historiaa ja on ollut esillä lukuisissa näyttelyissä eri vuosikymmenillä. Kuva: Sotamuseo.

Sotamuseo on nyt Suomenlinnassa

Jääkäreiden esineistöä on tälläkin hetkellä esillä Sotamuseon näyttelyssä Suomenlinnassa. Tällä hetkellä Sotamuseon kaikki kolme näyttelykohdetta sijaitsevat Suomenlinnassa. Sotamuseon Maneesissa on Puolustusvoimat 100 vuotta – sodan ja rauhan töissä sota-ajan osio, joka sisältää vuodet 1918-1945. Sotamuseon Tykistömaneesissa on rauhan osio, jossa esitellään puolustusvoimien historiaa sotien päättymisen jälkeen. Kolmantena kohteena on toisen maailmansodan aikainen kunnostettu sukellusvene Vesikko, johon pääsee vierailemaan kesäkaudella. Sotamuseolla ei ole enää toimintaa Helsingin Kruununhaassa. Viimeisistä Kruununhaan toiminnoista ja rakennuksista luovuttiin vuoden 2019 lopussa.

Sotamuseon näyttelyihin voi tutustua myös virtuaalisesti. Maneesin ja Tykistömaneesin näyttelyt ovat suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Virtuaalinäyttelyihin tutustuminen

on maksutonta eikä vaadi erillistä sovellusta. Linkki virtuaalinäyttelyihin löytyy Sotamuseon nettisivuilta osoitteesta <https://sotamuseo.fi/nayttelyt>.

Kuvassa Sotamuseon Maneesi Suomenlinnassa. Kuva: Sotamuseo.

Jatkuu seuraavalle sivulle.

Jatkuu edelliseltä sivulta.

Myös Polttilan veli Eero Julius Ilván (1894–1918) kuului jääkäreihin. Eero kaatui sisällissodassa Vesilahden taistelussa huhtikuussa 1918 vihollisen luodista.

Jääkäri Alfred Hyytisen (1896–1916) hautaristi

Kuninkaallisen preussilaisen jääkäripataljoona 27:n perustamisen jälkeen jääkärit osallistuvat saksalaisten rinnalla ensimmäisen maailmansodan taisteluihin nykyisen Latvian alueella. Lappajärveläinen Alfred Hyytinen oli ensimmäinen suomalainen kaatunut jääkäri. Alfred Hyytinen kuului jää-

käripataljoona 27:n 1. komppaniaan. 13.6.1916 venäläisten kranaattikeskitys yllätti ruokaa jonottaneet jääkärit. Hyytinen haavoittui vatsaan ja kuoli verenvuotoon vielä samana päivänä. Hyytinen haudattiin läheisen Gallingin kylän hautausmaalle, ja jääkäritoverit pystyttivät hänelle puisen hautaristin. 1920-luvun alussa suomalaiset suojeluskuntalaiset tekivät retken haudalle ja toivat hautaristin Suomeen. Risti tuli Sotamuseon kokoelmiin vuonna 1929.

Haudalle he pystyttivät puisen ristin, johon on saksaksi kirjoitettu ”hän kuoli isänmaansa puolesta” (Er starb für sein Vaterland). Hyytinen ei jäänyt ainoaksi kaatuneeksi jääkäriksi

Misse-joella. Samasta hautausmaasta viimeisen lepopaikkansa saivat myös jääkärit Max Kronqvist ja Ilmari Pahkajärvi.

Jääkäreiden esineistö on keskeinen osa Sotamuseon kokoelmia ja esineet ovat kertoneet jääkäreiden ja sisällissodan historiaa eri vuosikymmenten ajan museon kymmenissä eri näyttelyissä.

Kirjalliset lähteet:

Sotatieteen Laitoksen Julkaisuja XIV, Suomen jääkärien elämäkerrasto 1975, Vaasa 1975.

Lauerma Matti, Kuninkaallisen Preussin Jääkäripataljoona 27, WSOY 1966.

Helsinki-Uusimaa osasto 30 vuotta 10.10.2022

Helsinki-Uusimaa osasto järjestää ensimmäiset vuosijuhlansa täyttäessään 30 vuotta lokakuussa.

Juhlasta kerrotaan tarkempaa tietoa kesän aikana nettisivujen ilmoitusosiossa, sähköpostimainoksilla ja JP27:n Facebookissa.

Varaa juhlapäivä jo kalenteriisi. Juhlan tarkoitus on koota teitä jäseniä vuosien ajalta yhteen muistelemaan menneitä ja nauttimaan ajasta yhdessä musiikkiesityksien ja maittavien ruokien kera.

Huolehdiathan, että sähköpostiosoitteesi on kanslian jäsenrekisterissä, jotta tiedotteemme tavoittaa sinut mahdollisimman hyvin.

Johtokunta

Jääkärikerho

Kenraaliluutnantti Pentti Lehtimäki kertoo Kuurinmaalle tehdyistä Jääkärien jäljillä- matkoista, joita hän on järjestänyt yli 20 vuoden ajan. Jääkärikerho 21.syyskuuta klo 17.30 Töölöntorinkatu 2B auditorio.

Ilmoittautumiset hki-uusimaa@jp27.fi tai 050 332 1991.

Kahvitarjoilu

JP27:n Perinneyhdistys 50 -vuotta juhla 26.11.2022 Helsingissä

Juhlan tarkemmat tiedot seuraavassa Parolessa.

JP 27:n Perinneyhdistys 50 vuotta

Valtakunnallinen juhlatilaisuus Turussa 2. heinäkuuta

Varsinais-Suomen osasto järjestää tapahtumaan liittyvän valtakunnallisen juhlatilaisuuden lauantaina 2. heinäkuuta Forum Marinumin tiloissa Linnankatu 72 Turku.

Tilaisuus aloitetaan klo 12.00 lounaalla merimuseon yhteydessä olevassa ravintola Göränissa. Lounaan jälkeen Bundeswehriin reservin eversti **Mark Aretz pitää juhlaesitelmän "majuri Maximilian Bayer'n syntymästä 150 vuotta."**

Ilmoittautumiset sähköpostitse **25.6.2022 mennessä** seppo.lerkki@gmail.com. Lounas ja sisäänpääsymaksu Forum Marinumin monipuolisiin näyttely- ja museotiloihin on **30€** ja maksetaan tilille **FI47 1525 3006 1037 23** Ilmoitathan samalla mahdolliset ruoka-aineallergiat.

Pukeutumishojeena sään mukainen vapaa-ajan asu.

Tarkennettua tietoa löytyy Perinneyhdistyksen kotisivuilta <https://jp27.fi/>

Jos haluat viettää pitemmän aikaa Turussa niin Forum Marinumin piha-piiristä löytyy **edullinen majoitusmahdollisuus s/s Boresta**, joka on kaksi kertaa valittu Suomen parhaaksi hostel majoituspaikaksi. Majoitukseen sisältyy aamiainen sekä ilmainen pysäköinti Forum Marinumin alueella. www.turku.fi/ss-bore.

Turun linna on 300 metrin päässä sekä useat laivaravintolat tarjoavat palvelujaan Aurajoessa kävelymatkan päässä.

Forum Marinumin merimuseossa voi tutustua näyttelyihin ja kokoelmiin: Esillä ovat muun muassa neljän merivoimien Mannerheim-ristinritarien kunniamerkit.

Nähtävissä ovat mm. seuraavat laivat: Fregatti Suomen Joutsen, parkki Sigyn, S/s Bore, tykkivene Karjala, miinalaiva Keihässalmi, moottoritorpedovene Taisto 3 ja moottoritykkivene Nuoli 8

Lisäksi pienvenelaiturissa on nähtävänä useita veneitä.

Lämpimästi tervetuloa juhlistamaan jääkäriperinteitä aurinkoiseen Turkuun!

JP 27 Perinneyhdistyksen V-S osasto

Kuva: Majuri Maximilian Bayer

Lottaperinteen vaalimista Keski-Uudellamaalla

Kun ajatus omasta lottaperinneyhdistyksen perustamisesta Keski-Uudellamaalle suunniteltiin vuonna 2016 oli tavoitteena tukea Lottamuseon toimintaa ja vaalia menneiden sukupolvien jättämää arvokasta perintöä, lottahistoriaan tutustumista ja lottaperinteestä kertomista tuleville sukupolville yhdistystoiminnan muodossa. Yhdistys poikkeaa muista lottaperinneyhdistyksistä toimimalla museon ystävien tapaan tukemalla Lottamuseon toimintaa eri yhteyksissä, joka onkin muotoutunut merkittäväksi osaksi yhdistyksen toimintaa.

Lottamuseon Lottaperinneyhdistys pitää esillä lottien panosta isänmaamme hyväksi niin sotien kuin rauhan aikana ja nostaa esiin naisten tekemän työn niin vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä kuin kansakunnan jälleenrakentamisessa sotien jälkeen.

Lottamuseon Lottaperinneyhdistyksen perustamiskokous oli 13.4.2016 ja paikalla oli noin 20 asiasta kiinnostunutta henkilöä. Tänä päivänä yhdistyksessä on reilut 130 jäsentä.

Yhdistykseemme kuuluu sekä naisia että miehiä.

Elina Rajaniemi edustaa yhdistyksen nuorempaa sukupolvea. Hän liittyi yhdistykseen vajaa vuosi sitten ja valittiin viime vuoden syyskuussa hallituksen varajäseneksi. Elina kertoo tulostaan mukaan Lottaperinneyhdistyksen toimintaan seuraavasti; Halusin liittyä Lottaperinneyhdistyksen jäseneksi, koska lotat ja heidän tekemänsä työ kiinnostavat minua paljon. Toiminta on ollut korkeatasoista ja monipuolista. Toimintaan on ollut helppo tulla mukaan ja vastaanotto on ollut lämmin. Jäsenyys on tuonut uusia, hienoja tuttavuuksia ja yhteyksiä henkilöihin, jotka ovat kiinnostuneet samoista asioista.

Perinneyhdistyksen toimintaan osallistuminen on minulle tapa kunnioittaa edellisten sukupolvien tekemää työtä isänmaan hyväksi.

Nina Sailon käsialaa oleva lottapatsas Lottamuseon puutarhassa oleva patsas. Alkuperäinen patsas on Lappeenrannassa.

Suomettunut tietokoneen korjausohjelma

Kun tämä teksti oli tietokoneen ruudulla, oli lähes joka rivillä punaisella alleviivattua tekstiä. Näin sen takia, että oikeinkirjoitusohjelma tunnistaa sanan lotta vain erisimenä, eli isolla alkukirjaimella aloitettuna. sana lotta pelkkänä substantiivina saa alleen punaisen viivan.

Ohjelma on siis suomettunut, mutta epäjohdonmukainen. Sana suojeluskunta sentään kelpaa pienellä alkukirjaimella. Jos ohjelma olisi johdonmukainen, pitäisi sen herjata myös suojeluskuntaa pienellä kirjoitettuna. Kiellettiinhan sekä Lotta Svärd että Suojelukunnat 1944

rauhansopimuksen "fasistipykälän" nojalla.

TEKSTI: Jukka Knuuti

Yhdistys pyrkii aktivoimaan jäsenistöä ja toimintaansa kuukausittain pidettävillä jäsenkokouksilla, jotka sisältävät luentoja ja esityksiä eri aiheista. Luennon jälkeen on mahdollisuus esittää kysymyksiä ja keskustella aiheesta. Lisäksi pyritään järjestämään erityyppisiä tutustumisia sodan ajan tapahtumista kertoviin näyttelyihin ja museoihin.

Yhdistyksellä on ollut toimintavuosiensa aikana korkeatasoisia asian tuntijaluennoitsijoita, esim. Simo Häyhä-luento, desantit jatkosodan aikana ja sotavainajien etsinnät. Lääkintälottien toimintaan tutustuimme Lottamuseon draamaopastuksella "Sairasjunan matkassa". Lottamuseolla on vierailut Viron Naiskodukaitsen edustaja Kadi Kass kertomassa heidän toiminnastaan sekä yhteistyöstä Suomen Lottajärjestön kanssa.

Tänä keväänä toteutetaan seuraavat luennot: Lottaperineliiton toimintaa, 72 tuntia – varautumissuositus kotitalouksille, työvelvollisuus 1939-1944.

Yhdistys järjestää jäsenilleen kesäkuussa retken Hangon Rintamamuseoon. Uutena perinteenä Lotanpäivänä 12.5. muistamme lottia ja laskemme kukat sodassa menehtyneen lotan Hilda Pajun haudalle Tuusulan sankarihautausmaalle sekä Lottamuseon Lotta-patsaalle.

Lottamuseon nykyinen päärakennus valmistui 1996. Se mukaillee vuonna 1947 palaneen paikalla sijainneen Syvärannan huvilan ulkoasua.

Yhdistys tulee verkostoitumaan entistä enemmän muiden vapaaehtoista maanpuolustustyötä tekevien järjestöjen kanssa. Yhdistys on liittynyt mukaan Naisten Valmiusliiton Uudenmaan Alueitoimikuntaan ja sen kautta kouluttamaan ja kouluttautumaan arjen turvallisuustaitoja sekä varautumista erilaisten kriisitilanteiden varalle.

Kuten muillakin yhdistyksillä, on myös Lottaperinneyhdistyksellä jouduttu perumaan tilaisuuksia koronapandemian aikana, mutta tavoitteena on tänä vuonna pystyä pitämään

tilaisuudet suunnitellun ohjelman mukaan.

Yhdistyksen hallituksen kokoonpano Hannele Lindstén (puh.joht.), Eliisa Jahnukainen, Leena Jäntti, Marjo Niinisalo, Kirsi Hoffren, Elina Rajaniemi ja Jouko Kaivonurmi.

Yhdistyksen kotisivut osoitteessa <https://www.lottamuseo.fi/perinne-toiminta>, josta löytyy tapahtumatiedotteet. Yhdistyksen sähköpostiosoite on lottaperinneyhdistys@gmail.com.

JÄÄKÄRILIPPUPOSTIMERKKI – arkki

Helsinki-Uusimaan osaston teettämiä Jääkärilippu postimerkkejä on edelleen saatavana. Merkit ovat 1.luokan ikipostimerkkejä, merkkejä on arkissa 10 kappaletta. Yhden arkin hinta on 25 euroa, lisäksi tulevat toimituskulut.

Merkkiä voi tilata jääkärikansliasta sähköpostitse kanslia@jp27.fi tai puhelimitse numerosta 050 377 8845 (myös tekstiviestit).

Jääkärilippu-postimerkki on tyylikäs tapa kertoa jääkäriperinteistä. Merkki sopii mainiosti myös lahjaksi.

Hinta 27 €

Hohenlockstedtin Soldatenheim toimi kirkkona, kapakkana, varastona ja hetken myös sotilaskotina

Teksti perustuu Elisabeth Ganseforthin Jääkäriseminaarissa Kortesejärvellä 11. syyskuuta 2021 pitämään esitelmään. Ganseforth on Hohenlockstedtin kulttuuri- ja historyyhdistyksen puheenjohtaja. Yhdistys on avainasemassa jääkäriperinteen säilyttämisessä Hohenlockstedtissa.

Sotilaskoti on valmis. Postikortti vuodelta 1912.

Hohenlockstedtin jääkärien ajolta periytyvistä rakennuksista ehkä näytävvin on Soldatenheim, sotilaskoti. Vuonna 1911 valmistunut rakennus on varsin mittava: sen juhlasaliin mahtui peräti 500 henkeä. Tilaa tarvittiin, sillä suuressa Lockstedter Lagerissa eli noin 18 000 henkeä. Lukuun tuki sisältyi sotilaiden lisäksi myös siviiliyhteisö, jota tarvittiin varuskunnan ylläpitämiseen. Varsinaisessa tarkoituksessaan Soldatenheim ehti toimia vain lyhyen ajan, sillä sotilaskoulutusalue suljettiin pian ensimmäisen maailmansodan jälkeen. Sen jälkeen rakennus on palvellut mitä erilaisimmissa tarkoituksissa. Nyt rakennusta ollaan entisöimässä.

Sotilaskoti rakennettiin vuosina 1910–1911. Maaliskuussa 1912 juhliittiin sen avajaisia. Vuonna 1998 suojelustatuksen saaneen rakennuksen saneeraustyöt alkoivat vuonna 2018 sen nykyisen omistajan, Arthur Boskampin säätiön toimesta. Tavoitteena on palauttaa sotilaskoti alkuperäiseen asuunsa.

Sotilaskodin on suunnitellut arkkitehti Fritz Höger. Sotilaskoti toteutettiin Schleswig-Holsteinin Heimatschutzarchitektur, eli Kotiseutusuojelu-henkisellä tyylillä. Aluksi rakennus palveli Pohjoissaksalaista Miesten ja nuorten miesten liiton

Jääkärit suosivat Cafe Schütteeä

Jääkärit eivät tainneet olla Soldatenheimin innokkaimpia asiakkaita. Tarinoissa ei siitä kerrota, mutta sitäkin enemmän kahvila Schüttestä. Sekin rakennus on edelleen paikallaan. Kahvila sijaitsi lähempänä jääkärien kasarmeja kuin Soldatenheim. Schüttestä tuli jääkäreiden vapaa-ajan tukikohta ja esimerkiksi heille tulevat kirjeet kulkivat kahvilan kautta. Jääkäreiden ja kahvilaa pitäneen Heinin perheen ystävyys kesti vuosikymmeniä. Siitä kertovat jääkärien nimet perheen vieraskirjassa aina 1950-luvulle saakka.

paikkana, joka tarjosi sotilaille ja aliupseereille mahdollisuuden virkistytymiseen ja sivistymiseen. Sotilaskoti oli harvoja siviilirakennuksia Lockstedtin leirissä. Rakennuttajataho, kuten jotkut muut kristilliset yhdistykset, rakensi varuskuntaan sotilaskoteja tarjotakseen myös rivimiehille palveluita, joita oli siihen asti ollut vain upseerikerhoissa.

Rivimiehille ja aliupseereille, jotka suorittivat Lockstedtin leirissä perustai jatkokoulutusta, pääsivät sotilaskodissa käyttämään ruokailu- ja lukuhuoneita, vierashuoneita, kylpytiloja sekä salia, joka palveli ravintolana, auditoriona sekä kokoustilana.

Rakennuksen siipiosien alakerroissa sijaitsivat kirjoitus- ja lukutilat, joista löytyi kirjoja ja lehtiä. Yläkerrassa asui talonmies ja muu henkilökunta. Lisäksi siellä sijaitsivat vierashuoneet.

Kellarissa oli keittiö ja siihen kuuluvat tilat sekä kylpytilat, joissa oli sekä suihkuja että ammeita. Lisäksi salin alla oli pari keilarataa.

Rakennuksen Sali oli mahtava ja tarjosi tilati 500 hengelle.

Puutarha oli suunniteltu väljästi ja tarjosi myös mahdollisuudet harrastaa liikuntaa.

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen Lockstedtin leiri suljettiin Versaillesin rauhansopimuksen mukai-

sesti vuonna 1919. Sotilaskotia käytti sen jälkeen ensin Punainen Risti ja sen jälkeen rakennus palveli vanhainkotina.

Vuosina 1925–1962 salissa järjestettiin jumalanpalveluksia ja vuonna 1939 rakennukseen liitettiin myös kirkontorni, jonka kautta tultiin pihasta saliin.

Moni Hohenlockstedtin kulttuuri- ja historyyhdistyksen jäsen on kastettu, päässyt ripille tai mennyt naimisiin sotilaskodissa. Myös Arthur Boskamp, nimensä kantavan säätiön perustaja ja nykyisen puheenjohtajan isä, on vihitty sotilaskodin kirkossa.

Mittavan kokonsa vuoksi rakennuksella on ollut useimmiten monta käyttäjiä samaan aikaan. Sieltä löytyneet sekä asuin- että liiketiloja. Vuodesta 1979 sotilaskoti oli juomia myyvän tukkukauppiaan omistuksessa. Tämä asennutti välikaton saliin. 1980–81 rakennuksessa toimielokuvateatteri, jossa oli myös ravintola. Lisäksi vuosina 1980–2018 rakennuksessa on ollut mm. disko, yökerho ja cocktailbaari.

Tällä hetkellä rakennukseen ei pääse, sillä remonntti jatkuu vuoteen 2023. Sen jälkeen on tarkoitus vuokrata suurta salia erilaisiin tilaisuuksiin. Taloon on määrä rakentaa mm. työhuoneita ja residenssejä taitelijoille. Tärkeä tavoite on saattaa saliin entiseen loistonsa.

1939 rakennukseen lisättiin kirkontorni.

Rakennus oli välillä juomia myyvän tukkukauppiaan varastona.

Rakennus oli varsin suuri. Saliin mahtui 500 vierasta.

Katon komeat puurakenteet odottavat pelastustaan.

Vuosina 1925–1962 salissa järjestettiin jumalanpalveluksia.

Tältä näyttää Soldatenheim Kieler Strassen toiselta puolen.

Etelä-Karjalan osaston kevätkokous Lappeenrannan upseerikerholla

Eversti Seppo Pesoselle luovutettiin hänelle myönnetty JP27:n perinneyhdistyksen pronssinen ansiomerkki. Merkkiä kiinnittää sihteeri Päivi Peltoja. Puheenjohtaja Jorma Ignatius varmistaa taustalla. Kuva Hannu Kosunen.

Upseerikerhon seinään kiinnitettäväksi siellä olevan kultaisen "Spanernaja-avaimen" viereen luovutettiin Jääkäritestamentti kerhon toiminnanjohtaja eversti (evp) Hannu Hyppöselle. Kuva Hannu Kosonen.

Vuosittainen seppeleenlasku 14.4. jääkärimajuri Armas Ståhjlbergin kaatumispaikalla

JP27:n perinneyhdistyksen Etelä-Karjalan osaston seppeleen laskivat Joutsenon Karsturannassa sijaitsevalle muistomerkillle Karin Ignatius ja majuri Mikko Nenonen. Kuva Jorma Ignatius.

In memoriam

Seppo Ryhänen 1952–2021

Seppo oli monessa mukana, mutta koskaan ei ollut niin kiire, etteikö hän olisi puhelimeen vastannut: "Minä soitan sinulle sitten kun olen päästellyt kalat irti verkoista veljieni kanssa".

Sepon seurassa viihtyivät kaikki, erityisesti veteraanit, sotahistoriatyöhön osallistuvat ystävät. Näissä yhteisissä tapaamisissa Seppo tarjosi myös savolaista sanarieskoo, hersyvä huumori on Sepon pysyvä tavamerkki.

Seppo oli eritoten herrasmies ja harras isänmaan ystävä. Siihen hän kohdisti suuren osan eläkevuosiensa elämäntyöstä. Erityisesti veteraanijärjestöjen, työ niin omalla paikkakunnalla kuin sitä myötä valtakunnalliset järjestöt tulivat hänelle tutuksi. Sinne Seppo jätti työnsä kautta pysyvän jälkensä.

Seppo ei ollut veteraanityössä mikään "leipäpappi". Hän huolehti veteraanisukupolven asioista laajalti, säätyyn katsomatta. Hän teki veteraanityötä pyyteettömästi. Seppo ei tyytynyt tekemään vain vasemmalla kädellä, vaan tarttui itse työhön kaksin käsin, ruuanlaittoonkin, ja siinä hän oli tosi hyvä. Veteraanit saivat hirvi- ja "rosvopaistit", ja milloin mitäkin valmiista Sepon omin käsin valmistamasta pöydästä.

Sotahistoriatyössä hän oli upseeri, mutta käytännössä eturivin mies, jonka lähipiiri, Lapinlahden ja myös Ylä-Savon veteraanit olivat etusijalla. Kaikkien elossa olevien veteraanien

muistot on videoitu, tallennettu pysyvästi, ikään ja säätyyn katsomatta. Seppo suunnitteli myös jatkoa, kotirintaman työn taltiointia. Sepon mielestä on kunnia-asia, että muistetaan mitä koko veteraanisukupolvi teki puolestamme – ja siihen kuuluu myös lotat ja kotirintama.

Seppo oli arvostettu ammatissaan, hän oli poliisi myös eläkkeellä. Hän vaati itseltään enemmän kuin muilta. Mikä tuli esille mm. autonratissa, ylinopeutta ei ajettu koskaan ja tietä hän antoi kanssaihmisilleen. Eläkkeelle jäädessään hän kertoi lehtihaastattelussa, että "poliisi tarvitsee vahvan osaamisen lisäksi kykyä jutella ihmisten kanssa".

Seppo oli rikosylikomisario tehtävänä oli tutkia vakavia rikoksia,

mutta hän saattoi poiketa ohimennen puhuttelemaan torilla riehuvia poikaporukoita. "Sovitaanko pojat, että tämä ralli loppuu tähän, minä lupaan, että se jää myös poliisin puolelta tämän huomautuksen varaan." Näin suora puhe auttoi ja virkavallan voimavaroja voitiin kohdistaa oikeisiin poliisiin töihin. Liikenneturvallisuuskin koheni siinä aivan kuin itsestään. Määrätietoinen puhe nosti Sepon kautta myös koko ammattikunnan arvovaltaa.

Seppo toimi monien järjestöjen johtotehtävissä, Rukajärven suunnan historyyhdistyksen varapuheenjohtajana, JP 27:n Perinneyhdistyksen Kuopion osaston, Lapinlahden Sotaveteraanien ja Ylä-Savon Sotilaspoikien Perinnekillan sekä Lapinlahden Erämiesten puheenjohtajana, Pohjois-Savon Maanpuolustusyhdistyksen, Vapaussodan Perinneyhdistyksen, Kainuun Tykistö- ja Heittimistökillan hallituksessa, Pohjois-Savon Reserviupseeripiirin hallituksessa sekä Reserviupseeriliiton valtuutettuna, mistä hänelle myönnettiin kultainen ansiomitali.

Ammattinsa vuoksi hän toimi Suomen Poliisijärjestöjen liiton valtuutettuna ja Suomen Poliisipäällystöyhdistyksen hallituksessa 2000–2015 ja siinä työssä hänen ansionsa katsottiin kunniajäsenyyden arvoiseksi.

TEKSTI: **Toivo Tikkanen**

PAROLE

JÄÄKÄRILIITON JOHTOKUNNAN TIEDONANTOJA JÄÄKÄREILLE

1931 - 63

HELSINGISSÄ 30. V.

N:o 1

Vanhoista Paroleista poimittua

Jääkärikoti on synnytystuskissa. Jääkärikotisäätiö puuhaa kovasti, kuten kaikki tietävätkin, kotia sellaisia jääkäreitä varten, jotka ovat työhön kykenemättömiä. Varoja on kerätty useamman vuoden aikana, mutta vaikka "kansan käsi on karttuisa", niin tarpeeksi suurta summaa ei vain tahdo kokoon saada. Toiveita on kuitenkin olemassa, että tällainen koti lähitulevaisuudessa saadaan aikaan.

Parole 1/1931

"Jääkäri-invaliidi/Jägarinvaliden 1932" ei ole tänä vuonna oikein täyttänyt odotuksiamme. Sitä on nimittäin vielä noin 3000 myymättä. Tästä johtuukin Jääkäriiliitolle ikävyyksiä. Mitenkähän olisi: eiköhän pantaisi näin joulun alla sellainen suurrynnistys, että myytäisiin painos loppuun, kuten edellisinäkin vuosina?! Johtokunta toivoo, että alaostot ottavat julkaisua myydäkseen. Tilaukset on osoitettava Jääkäriiliiton Toimistolle, Helsinki, Pohjoisranta 20 B 33. Julkaisun hinta on 20 :- kappaleelta, mutta saavat alaostot 50 % alennuksen, niin ne saavat kustakin myydystä kappaleesta panna pyöreän kympin omaan kassaan. Tilatkaa äkkiä, ettei lopu kesken! Myymättömät kappaleet saa tietysti palauttaa, mutta ei pidä kuitenkaan tilata enempää kuin todennäköisesti saa myydä.

Parole 8/1932

Poimintoja Jääkäriiliitolle jouluavustuksien johdosta tulleista kiitoskirjeistä: "Minulla oli pari viikkoa sitten verenmyrkytys jalassa ulottuen polven yläpuolelle lähtien varpaan välistä. Ja koska minulla ei ollut varaa mennä lääkäriin ja olin siksi ylpeä, etten hakenut kunnan apua, oli minun itse tehtävä leikkaus. Leikkasin varpaan välistä haavan ympäriltä aimo palan pois. Huolimatta partaveitsen terävyydestä oli se aika urakka, vaan tulos oli hyvä. Sain myrkyttyneen veren vuotamaan ehkä liiankin hyvin. Nyt jalka on muuten terve, vaan leikkaushaava on vähän auki. Luulen senkin paranevan pyhien aikana. Tämä myrkytys teki sen, että nekin vähät ansiot, joita mulla oli, loppuivat, joten odotin joulua aika synkkänä. Vaan tämä rahalahjanne on luonut kokonaan muuttuneen kuvan tilanteesta. Siis parhaat kiitokseni omasta ja perheeni puolesta.

Parole 18/1933

Jääkäriiliiton avustustoiminta taloudellisessa ahdingossa elävien jääkärien hyväksi on saanut tänä vuonna hieman entisestään poikkeavan, mutta varmasti paremman muodon: avustuksissa käytetään nykyään mahdollisimman vähän rahaa, mutta sitä enemmän luontaisavustuksia. ruokatarvaa, vaatteita, lääkärinapua, lääkkeitä j.n.e. Viimeinen askel tässä avustussuunnassa on se, että Valtion Rautateiden kanssa kanssakin on saatu aikaan sopimus luottokuljetuslippujen käytöstä, jotta matkarahan varjollakaan ei enää avustuksia myönnetä.

Parole 1/1931

"Jääkäri-invaliidi - Jägarinvaliden" on taasen ilmestynyt. Siitä kertyvät varat käytetään yksinomaan jääkäri-invaliidien avustamiseen. Jokaisen jääkäriin velvollisuus on mainitulle julkaisulle hankkia mahdollisimman monta ostajaa. Hinta on 20:- markkaa ja sivuja on alun toistasataa. Ryhtykää asiamiehiksi! Tiedustelkaa tilauslistoja ja asiamiesehtoja.

Parole 1/1931

Parole onkin tunnussana

Kyösti Vuontela muisti Parolea postilla: Iltalukemisenani on ollut V.E. Tuompon 1918 julkaistu kirja Suomen jääkäri: Muistelmia harjoituskentältä ja rintamalta.

Sivulla 185 on katkelma jääkärielämästä rintamalla ja "postilla". Katkelman mukaan Parole on tunnussana.

Muistaakseni joskus on ollut muitakin selityksiä Parole-sanasta, kirjoittaja Kyösti ja on aivan oikeassa.

Kun JP27:n perinneyhdistyksen lehti Parole alkoi ilmestyä 1931 aluksi "Tiedotuksia jääkäreille" sen päätoimittaja kirjoitti: Sille (Parolelle) on annettu nimi sen huudon mukaan, jolla meidät koottiin kuulemaan "virallisia viimeisiä uutisia" ja seuraavan päivän palvelusta. Olen saanut

— — — Yövuorossa oleva joukkueen johtaja tulee tarkastamaan vartiota.

— Posten melden! — sanoo hän. (Ilmoittakaa vartio!)

— Doppelposten N:o 1 der 2 Kompagnie, Jäger 27. Parole Mitau. Von Feinde nichts neues! (Kaksoisvartio 1, 2 komppania, jääkäripataljoona 27. Tunnussana Mitau. Vihollisesta ei mitään uutta!) — He ei

lukuisia kertoja vastata kysymykseen, mitä Parole tarkoittaa, olen nojaten sanonut, että se tarkoitti jääkärijoukon iltakäskynjakoa. Kyösti Vuontelan löytö "käskynjako" tuntuu huomattavan luontevalta.

Sana "parole" esiintyy useissa kielissä hiukan eri merkityksissä. Minun

suosikkini on englanninkielinen merkitys: ehdonalaiseen vapauteen päästäminen.

Jos tiedossanne on sanalle Parole jääkäreihin liittyen vielä muita merkityksiä, niin kertokaa se Parolelle.

Jääkärien perintö-kirjasta puuttuu Öjan värväysreitti

FT Jukka Konnunaho kirjoitti Jääkärimarssissa lehteenne (Parole 3/2021). Kävin tutustumassa lehtiin perinneyhdistyksen verkkosivuilla. Konnunaho oli kovastikin yhteydessä minuun tuosta marssista johtuen työstäni.

Lehdessänne on paljon asiaa ja tietoa. Yksi asia on jäänyt mietityttämään. Esimerkiksi ansiokkaassa isossa kirjassa "Jääkärien perintö" on selvitetty lukuisat etappireitit Suomesta Ruotsiin.

Yksi reitti on puuttunut, Saarijärvi-Kokkola-Öja reitti. Käsittääkseni 85 prosenttia Saksaan lähtijöistä meni Haaparannan ja siitä pohjoispuolen kautta. Merenkurkun kautta loput. Tämä tekisi noin vajaa 250-300 miestä karkeasti, jos noin 2000 lähti jääkäriksi. Tuota Merenkurkuuhan käytettiin, kun pohjoispuoli paljastui ja meni kiinni.

Öjassa on edelleen Jääkärietappitupa, josta lähti väkeä Uumajaan. Kysyisin onko Parolella ollut tästä jut-

tua? Ja on teillä tarkempaa tietoa Öjan kautta menijöistä? Ja onko tuo Öjan etappitupa tuttu? Se on siis edelleen olemassa ja erinomaisessa kunnossa. Öjan Jääkärietappitupa kunnostettiin vuonna 2000 ja on todella näkemisen ja kokemisen arvoinen paikka. Olen itse vierailut siellä monta kertaa.

Tupa sijaitsee todella syrjässä, mutta siitä pääsi hyvin veden äärelle ja eteenpäin. Ratkaiseva hahmo tuvan osalta oli itsenäisyysaktiivi Igor Sandman Öjasta.

Raimo Vertainen, Kokkola

Kuninkaallisen Savon jääkäriyrykmentin hengessä ohjelmallinen

SANDELSIN LOUNAS

illalla Koljonvirran taistelun vuosipäivänä
27.10.2022 klo 18.00 ravintola Ilokivessä

Tarkempi ohjelma, hinnat, ruokalista juomineen ja ilmoittautumisohjeet alkusyksyllä tässä lehdessä.

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen
Keski-Suomen osasto

24. jääkäriseminaari lauantaina 17.9.2022 klo 13.00–16.00 Kauhavan Korttesjärvellä

Perinteisen jääkäriseminaarin luennoitsijoiksi ovat lupautuneet dosentti Matti Lackman, joka luennoi otsikolla "Jääkärihistorian uusia tuulia", Tapani Tikkala, joka esitelmöi von Essenin perheen roolista jääkäriliikkeessä sekä Harri Jernström, jotka alustaa otsikolla "Arkistojen kätköistä – Jääkärien tarina Hauptzugführer Jernströmin kertomana". Kahvitarjoilu.

Tervetuloa!

Osoite: Korttesjärven liikuntatalo, Mannisentie 13, 62420 Korttesjärvi.

Järj. Kauhavan kaupungin museopalvelut, Suomen jääkärimuseon ystävät ry ja Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys ry

Uudet 2-osaiset korttimallit

Kortit

Koko: 105 x 148 mm
2-osainen + kuori
Hinta 2 euroa/kpl

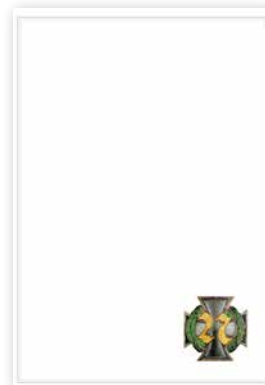
Tilaukset Jääkärikansliasta:

Döbelninkatu 2,
00260 HELSINKI
Puh. 050 377 8845
(myös tekstiviestit)
s-posti: kanslia@jp27.fi

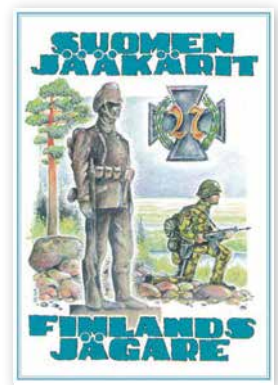
Toimitamme tuotteet kerran viikossa. Hintoihin lisätään postikulut.

Jääkärilippukortti

Onnittelukortti

Suomen jääkärit kortti

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen kesäpäivät Oulussa 6.–7.8.2022

Kesäpäivien tukikohta: Nordic Art Hotel Lasaretti, Kasarmintie 13b, 90130 Oulu

OHJELMA

Lauantai 6.8.2022

- 10.00 tervetulo kahvitus Lasaretin Patosilta-salissa
- 10.15 Oulun osaston pj:n avausanat Kesäpäiville
- 10.30 "Oulun taistelu Vapaussodassa", Pertti Puonti
- 12.00 lounas ravintola Lasaretti
- 13.00 kiertoajelu "Sotilasmuistoja Oulussa", Reijo Sallinen
- 15.30 paluu kiertoajelulta
- 15.30 omatoiminen tutustuminen kaupunkiin
- 19.00 juhlaillallinen Lasaretin Merikoski-salissa
- 22.00 juhlaillallinen loppuu

Sunnuntai 7.8.2022

- 10.00 kokoontuminen Oulun hautausmaan sankarihaudoille
- 10.15 kunniakäynti sankarihaudoille
- 10.30 kävelykierros: jääkärihaudat, Kappelin alue
- 11.00 kahvi/teetilaus Puutarhurintalossa "Sankarihautojen tarinat" -hanke, Pekka Asikainen
- 11.30 osaston puheenjohtajan kesäpäivien kiitos- ja päätöspanat
- 12.00 hyvää kotimatkaa

MAJOITUSVARAUKSET: tunnuksella **Oulu JP 27** alla mainittuihin hotelleihin

Lapland Hotel: Kirkkokatu 3, 08 8811110, oulu@laplandhotels.com

Apollo Best Western: Asemakatu 31-33, 08 52211, hotel@hotelapollo.fi

Scandic Oulu Station: Kajaaninkatu 17, 08 23748949, www.scandichotels.fi/asiakaspalvelu

Nordic Art Hotel Lasaretti: Kasarmintie 13b, 020 7574700, https://lasaretti.com (huom. varaus vain 8.7.2022 alkaen)

OSALLISTUMISMAKSU: Kesäpäivien osallistumismaksu on **70 €** (sis. kahvi/ tee, lounas, bussikuljetus, juhlaillallinen (ei alkoholijuomia).

ILMOITTAUTUMINEN: Ilmoittaudu maksamalla osallistumismaksu 70 € per henkilö viimeistään 10.7.2022 tilille **FI06 5741 3620 4706 71**. Tilin omistaja: JP27 Perinneyhdistyksen Oulun osasto. Merkitse maksun viestikenttään ilmoittautujan nimi. Ellei nimen lisääminen onnistu, lähetä tieto (nimi ja maksu) osaston sihteerille sähköpostilla roy.mattson@mail.suomi.net tai tekstiviestillä 040 8352598 tai soittamalla 0500 391241. Viestiin saat vahvistuksen vastausviestissä.

Puolisot ovat lämpimästi tervetulleita mukaan. Heidät ilmoitetaan edellä kuvatulla tavalla.

Lisätietoja antavat Oulun osaston sihteeri Roy Mattson (yhteystiedot yllä) ja puheenjohtaja Jyrki Ristiluoma: jyrki.ristiluoma@gmail.com, 0500 391241

TERVETULOA OULUN KESÄPÄIVILLE!

Hän oli yksi 30 000:sta sotilaskarkurista

Rintamakarkurit

Eino Hietarinne, yksi monista

Tuija Saarinen-Härkönen

232 sivua, Minerva 2022

Kirjan nimi Sotilaskarkurit on hieman harhaanjohtava, sillä tarina keskittyy lähinnä kirjoittajan isoisään ja hänen henkilöhistoriaansa ja sotilaskarkuruuteen.

Kuka oli sotilaskarkuri? Kirjoittajan mukaan sellainen oli paitsi yksiköstään häipynyt myös kutsuntoihin saapumatta jäänyt. Kirjaan lainausten mukaan sotilaskarkureita oli viime sotien aikana kaikkiaan jopa 30 000.

Karkuruus oli ennen kaikkea jatkosotaan liittyvä ilmiö. Ei ole mitenkään yllättävää, että karkuruutta esiintyi eniten sotatoimien hankalimpina aikoina, kuten syksyn 1941 etenemisvaiheen ja vastaavasti kesällä 1944 suurhyökkäyksen aikana.

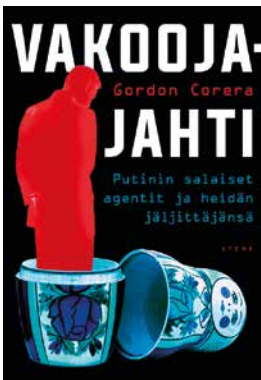
Sotamies Hietarinne karkasi joukko-osastostaan 24. syyskuuta 1941 Kannak-

sella. Hän jäi kiinni Helsingissä ja sai kolmen vuoden ja kuuden kuukauden kuritushuonetuomion. Karkuri palasi vapaaehtoisesti rintamalle ja sijoitettiin legendaarisen Nikke Pärmin paljolti vankiloista koottuun pataljoonaan. Siellä hän kaatui ollessaan vartiossa. Ennen sitä hän oli kotiloman jälkeen saanut kolmen kuukauden ja 15 vankeustuomion syynä lomalta paluusta myöhästyminen, juopottelu ja näpistys. Hän oli poliisille tuttu jo sotaa edeltäneeltä ajalta.

Kirjoittajalla on ymmärrettävästi varsin vähän kerrottavaa isoisänsä karkuruuteen liittyvistä asioista. Puuttuvat tiedot hän korvaa kirjallisuuslainauksilla.

Jukka Knuuti

Venäjän tiedustelu lännessä on modernisoinut menetelmiään

Vakoojajahti

Putinin salaiset agentit ja heidän jäljittäjänsä

Gordon Corera

451 sivua, Atena 2022

Tuli jokin vuosi sitten katsottua tv-sarjaa The Americans. Keskiluokkainen amerikkalaisperhe vietti varsin tapahatumaköyhää arkipäivää. Pinnan alla oli kuitenkin hurja salaisuus, sillä kanadalistaustaustainen Donald Heathfield ja hänen vaimonsa Tracey Foley olivat todellisuudessa neuvostokansalaisia. He olivat avioituneet Venäjällä ennen muuttoaan länteen ja valehenkilöllisyyksien ottamista. Molemmat olivat saaneet vakoojakoulutuksen KGB:lta

Heidän tavoitteenaan ei ollut päästä käsiksi valtiosalaisuuksiin, vaan löytää amerikkalaisia, joilla saattaisi vastaisuudessa olla merkitystä tietolähteinä tai vaikuttajina. Sellaisia nimiä löytyi vaikka opiskelijoille järjestetystä "pestuumarkkinoista", joissa työnantajat mukaan lukien CIA, etsivät uusia kykyjä.

Pariskunnalle syntyi kaksi poikaa, eikä heillä aavistustakaan vanhempiansa todellisesta taustasta. Sitäkin paremmin oli liittovaltion poliisilla FBI:lla, joka oli valvonut pariskunnan elämää kymmenen vuoden ajan reaaliaikaisesti. Kun pariskunta vangittiin 2010, ei syynä ollut heidän virheensä, vaan heidän valvojansa Moskovassa, joka loikkasi amerikkalaisten puolelle

Kylmän sodan päättyttyä uskotiin Venäjän vähentäneen vakoilua lännessä. Tavat vain ovat muuttuneet. Nyt voidaan sosiaalisen median todella vaikuttaa. Käyköön esimerkeistä vaikka Trumpin valinta USA:n presidentiksi tai brittien Brexit, joissa molemmissa SVR:n, entisen KGB:n sormet olivat pelissä.

Jukka Knuuti

Muistitietoa kadonneista sankareista

Isäni oli Mannerheim-ristin ritari

Simo Holopainen

214 sivua, Docendo 2022

Simo Holopaisella on ollut erinomainen etulyöntiasema tämän kirjan tekoon. Hän on muutamia vuosia toiminut Mannerheim-ristin ritarien säätiön sosiaalisen median kanavia. Kun Marskin ritareita ei enää ole keskuudessamme, hän valitsi sankareista kymmenen, luki heistä tiedetyn ja tutustui heidän perillisiinsä. Valitut edustavat eri puolilta maata palvelukseen astuneita, eri ase-lajeja, kulttuuritaustoja (yksi sveitsiläistä sukujuurta, kenraali Oesch), eri sotilas-arvoja ja yhteiskuntaluokkia.

Mannerheim-ristin ritarit on jo monesti kerrattu kaikkien 191 osalta, mutta nyt tulevat korostuneesti esiin heidän perheensä, myös lapset ja lastenlapset. Tutustumme sankareihin – ei vain urotekojensa – myös heidän sodan jälkeisen elämänsä kautta ammateissaan, harrastuksissaan ja perhepiirissä.

Yleistäen voi todeta heidän viettäneen - huomionosoituksista huolimatta - arkisen normaalia elämää, elämöimättä. Tähän vaikuttivat myös sotaa seuranneet vuodet, jolloin osa "edistyksen" ihmisistä harjoitti suoranaista veteraanien vähättelyä vastoin kuin itäisessä naapurimaassamme.

Marskin ritareiden lapset ja lapsenlapset välittävät muistitietoa kadonneista sankareistaan, jotka eivät kauhujutuilla juuri herkutelleet. Valoisa asenne on paras lääke synkkiin kokemuksiin. Opiksi tämän päivän elämään työssä ja vapaa-aikana soveltuu Lassi Kokon (nro 84) toteamus: "...kun suomalais-taistelijoiden päällikkö käy itse oman osuutensa taistellen eikä vain katsellen, niin jälkeä syntyy."

Markku Jokipii

Stalinin kanava ja Poventsä, etäinen, jäänyt sotamuisto

Jatkosota Stalinin kanavalla

Taistelut suomalaisin ja venäläisin silmin

Ari Rautala

308 sivua, Minerva 2022

Vuoden 1941 lopussa hyökkäysrintama Karhumäen suunnalla pysähtyi Poventsaan, Stalinin rakennuttaman kanavan varteen. Varsinainen orjatyövoimin kaivettu osuus on liki 50 kilometrin pituinen, ja se pidättelee Äänistä 75 metriä korkeammalla olevia Uiku- ja Voljärvien vesimassoja. Nykyisin sitä kutsutaan häveliäisyssyistä Vienanmeren-Itämeren kanavaksi. Kunnes Stalinin nimi palautetaan uudemman ymmärryksen tapaan (?).

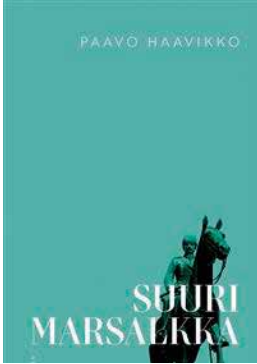
Vetäytyvä puna-armeija turvasi asemansa eräänlaisella, käänteisen poltetun maan tavalla: tuhotut veden säännöstelyrakennelmat pääsivät 8. joulukuuta 1941 parinkymmenen metrin korkuisen hyökyaallon kohti etelää. Se pyyhkäisi kaiken tieltään ja jäätynopeasti 37 asteen pakkasessa. "Luonnoinihmeestä" on sotakirjallisuudessa

kuvauksia: talven ajaksi Poventsä peittyi parin metrin jääkerrokseen. Asemasotaa kesti yli kaksi ja puoli vuotta tuon yhteensä 220 kilometrin mittaisen vesiesiteen varressa vihollisen hyökkäilystä huolimatta.

Ari Rautala tarjoaa paikoin kaksi vastakohtaista näkökulmaa: suomalaisen ja venäläisen. Onneksi romahtaneen Neuvostoliiton arkistot olivat 1990-luvun alussa muutaman vuoden tutkijoille avoinna, ja vastakkaisten puolten sotilaat ovat kuvauksia toinen toisilleen kertoilleet. Jälkikeskustelu on sodan haavojen jälkihoitoa. Osapuolten muistot poikkeavat luonnollisesti toisistaan: voittoja suurenneltiin ja vastoinkäymisiä vähäteltiin. Suosion ja anteeksiannon kalastelua sekun.

Markku Jokipii

Toteuttamatta jäänyt tv-sarja Mannerheimista

Suuri Marsalkka

Kuvia C.G.E. Mannerheimin elämästä ja toiminnasta 1886–1947

Paavo Haavikko

295 sivua, Art House 2022

Vuonna 1991 kirjailija Paavo Haavikko sai valmiiksi TV 2:lle kirjoittamansa käsikirjoituksen 6-osaiseen tv-sarjaan ”Suuri Marsalkka”. Vuosiluvut viittaavat Marskin aikaan sotilaana. Haavikon jäämistöstä löytyi vain palasia, mutta tilauksen tehnyt teatteripäällikkö Reima Kekäläinen oli säilönyt alkuperäisen, toteutumatta jääneen luonnostekstin.

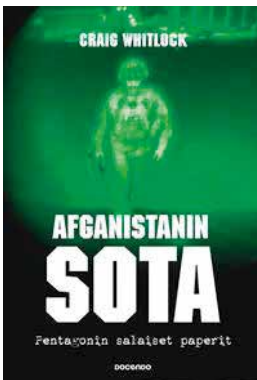
Teos rakentuu kuuteen osaan, jotka käsikirjoituksessa Haavikko jakoi yhteensä 237 kohtaukseen. Kyse on suurelta osin Haavikon kuvittelemasta, kuin ne olisivat Mannerheimin päiväkirjoitteista, yksinpuhelusta sekä keskusteluista joidenkin johtavien poliitikkojen ja päämajan avainhenkilöiden kanssa. Käsikirjoitus tukee Mannerheimin kunniaa, mutta antaa viitteitä tälle ominaisista piirteistä. Kokonaisuus on sepitteellistä Mannerheimin viisautta sekä näsäviisautta.

”Suuri Marsalkka” sisältää mainiota haavikkomaista verbalistikkua Mannerheimin toteamaksi:

- ”Sodasta on tapana kirjoittaa sitten, kun se on ohi ja kaikista on tullut viisaita”.
- ”Ainoa vihollinen jota et voi lyödä on aika... Älä ajattele vihollisiasi, ajattele vain kaikkia mahdollisuuksia jotka sinulla yhä on”.
- ”Heillä on, tai oli, varaa tuhlat divisioonan verran miehiä torjuakseen Louhen asemaan kohdistuvaa uhkaa jota ei tosiasiallisesti ole. Minä en hyökkään enää. Mutta sitä he eivät tiedä”.
- ”Älkää vain muotoilko kielteistä vastausta sellaiseen asuun, että se lopullisesti sulkee oven neuvotteluilta”.

Markku Jokipii

Jenkit sotivat 20 vuotta Afganistanissa. Ja mikä oli tulos?

Afganistanin sota

Pentagonin salaiset paperit

Craig Whitlock

432 sivua, Docendo 2022

Afganistanin valtio romahti viime vuonna kuin korttitalo. Taliban otti maan haltuunsa muutamassa päivässä sen

jälkeen, kun Yhdysvaltojen armeija lähti kotiin. Maalla piti kuitenkin olla mm. puolustusvoimat, joiden vahvuudeksi ilmoitettiin yli 300 000 miestä. Yhdysvaltojen puolustusvoimat yritti Nato-litolaisten ja kumppanien, mukaan lukien Suom.i tuella rauhoittaa maata 20 vuoden ajan.

Luettuaan Whitlockin kirjan ymmärtää katastrofia vähän paremmin. Kirjan perustuu suureen joukkoon Afganistanissa palvelleiden amerikkalaisten sotilaiden haastatteluja, joita erityistar kastuselin oli tehnyt.

Lojaliteetista Afganistanin hallitusta kohtaan kertovat alokkaan ja poliisiksi koulutettavan käytös: melkein kaikki alokkaat sanoivat jättävänä armeijan, jos USA lähtee. Poliisioppilaista kolmannes hävisi kurssin kuluessa vieden aseensa mukanaan.

Amerikkalaiset eivät ymmärtäneet alkuunkaan, mitä he olivat maassa tekemässä. He kukistivat tullessaan 2001 Talibanin, mutta nostivat takaisin valtaan Talibanien kukistamat sotilordit, joita kansa erityisesti vihasi. He sietivät mieluummin talibaneja, kuin korruptoitunutta yläluokkaa.

Kaikkinainen korruptio oli maan tapa ja amerikkalaiset vielä pahensivat pumpaamalla maahan enemmän raha, mitä maan hallinto pystyi järkevästi käyttämään.

Afganistanin sota kesti jenkien osalta enemmän kuin ensimmäinen ja toinen maailmansota, Korean sota, Vietnamin sota, ja molemmat Irakin sodat yhteen. Ja mikä oli tulos? vain viikkoja lähdön jälkeen 20 vuoden sotimisen tulos oli pois pyyhitty.

Jukka Knuuti

Inkeriläisten paluumuutto Suomeen olikin KGB:n juoni?

Kremlin kortti

KGB:n poliittinen sota Suomessa
1982–1991

Alpo Rusi

368 sivua, Docendo 2022

Inkeriläisten muutto Suomeen oli KGB:n inkeriläisvähemmistön hävittämiseksi kehittämä juoni, jonka presidentti Mauno Koivisto nielaisi. Tässä ehkä hätkähdyttävien väite entisen diplomaatin Alpo Rusin uusimmassa kirjassa. Salajuoni tai ei. Mutta näin saatiin Suomeen nopeasti 30 000 hengen venäjää puhuva vähemmistö, suurin vierasta kieltä puhuvista vähemmistöistämme. On totta, että hanke toteutettiin aika lailla päätöksenteon mutkia oikoen.

Neuvostoliiton salainen poliisi KGB:n jatkoi Suomen sisäpolitiikkaan sekaantumisessa Koiviston aikana yhtä laajana kuin Kekkonen kaudella. Tätä KGB:n puuhailua kuvatessaan Rusi hakee kaiken aikaa syyllisiä. Eniten syntiä hän kaataa presidentin kansliapäällikön Jaakko Kalelan niskaan. Lähes

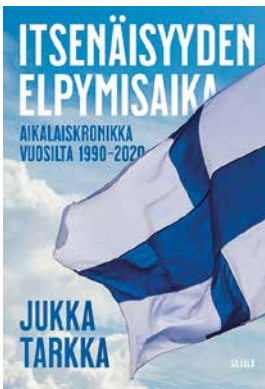
yhtä syyllinen on Kalevi Sorsa ja Mauno Koivisto itse. Erilaisilla nimiluetteloilla kirja leimaa lukuisia muita taatusti syyttömiä henkilöitä.

Koiviston synniksi tulee myös pidättyvä suhtautuminen Baltian maiden itsenäisyyspyrkimykseen. Tässä Koivisto ei ole huonossa seurassa, sillä samaan tapaan huolta Neuvostoliiton hajoamisen seurauksista kantoivat George Bush USA:ssa ja Willy Brandt Saksassa.

Läpi kirjan tekstin huokuu Rusin katkeruus siitä, että hän joutui hyvin hankalaan valoon Supon epäillessä häntä vakoilusta. Rusin käsittely jutun yhteydessä ei todella kuulu Supon historian kunniakkaimpiin lukuihin.

Jukka Knuuti

Uhka Ahvenanmaalla suurempi kuin 1363 kilometrin itärajalla

Itsenäistymisen elpymisaika

Aikalaiskronikka vuosilta
1991–2020

Jukka Tarkka

252 sivua, Siltala 2020

Ahvenanmaa on nykyään Suomelle suurempi turvallisuushuoli, kuin 1300-kilometrinen itärajamme. kylmän sodan aikainen supervaltojen kitkapinta on siirtynyt Saksan Fuldan kapeikosta Itämerelle.

Tarkan kirja ehti markkinoille hiukan ennen, kuin kaikki Euroopan turvallisuuspolitiikassa muuttui: Venäjä hyökkäsi Ukrainaan 24 helmikuuta.

Samalla muuttui historiaksi yksi kirjan keskeisistä teemoista: Suomen Nato-optio ja poliitikkojen, tasavallan presidenttiä myöten, silla harjoittama venkoilu. Jäsenyys ei vallitsevissa oloissa missään vaiheessa ollut ajankohtainen, vaikka ympärillä tapahtui mitä. Suomen kansa päästi johtonsa tästä pälkähästä: Venäjän hyökkäys käänsi yhdessä yössä kansan ylivoimaisen enemmistön liittoutuisen taakse. Nato jäsenyyden

toteutumista jäi jarruttamaan vain Turkin diktaattori Erdogan.

Tarkan suosikkiteemoja on viime vuosina ollut Ahvenanmaan anomalia: Maarianhaminassa on Venäjän konsulaatti tehtävänänsä sotilastiedustelu saarella. Konsulaatti on reliikki Talvisodan päättäneen Moskovan pakkorauhan 1940 ajoilta. Sen olemassaolo olisi Tarkan mukaan katsottava menettäneen merkityksensä samalla tavalla kun 1990 tehdyssä operaatio Paxissa, missä Suomi yksipuolisesti katsoi Pariisin rauhansopimuksen 1947 Suomen puolustusvoimille asettamien.

Tarkasta on tullut Suomen turvallisuuspolitiikasta kirjoittavien skribenttien ykkönen.

Jukka Knuuti

Väestönsuojelu taistelee olemassaolostaan

Väestönsuojelu ja kylmä sota

Ville Jalovaara

280 sivua, Otava 2021

Väestönsuojelu perustettiin Suomeen vuonna 1927 yhdistyspohjalta. Sotavuosina se totisesti lunasti paikkansa. Sodan jälkeisinä vaaran vuosina ja pitkälle kylmän sodan aikaan asti väestönsuojelu taisteli olemassaolostaan samalla kun joutui pysyttelemään poliittisen paineen takia mahdollisimman huomaamattomana.

Ääriavemmisto nimittäin piti Moskovan tuella väestönsuojelua sodan lietsontana, sotapropagandana, sotapsykoosina ja jopa rikollisena toimintana ja sitä raivostutti myös se, että väestönsuojelun johtopaikoilla oli sodissa kuuluisiksi tulleita korkeita upseereja.

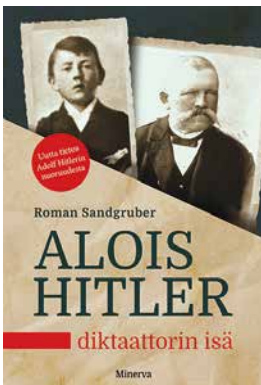
Vaikeiden vuosien aikana väestönsuojelu pyrki silti vaivihkaa pysymään selvillä alan kansainvälisestä kehityksestä lähinnä Pohjoismaiden kautta.

Tämän erittäin kiinnostavan tietotekoksen näkökulma on pitkälti väestönsuojelun kamppailu olemassaolostaan sisä- ja ulkopoliittisia paineita vastaan. Väestönsuojelun tekniseen tai välineelliseen puoleen ei juurikaan puututa.

Seppo Simola

Julkaistu aiemmin Reserviläinen-lehdessä

Maailman vihatuimman miehen isä

Alois Hitler

Diktaattorin isä

Roman Sandgruber

291 sivua, Minerva Kustannus 2022

Tämä kirja inhimillistää ja monipuolistaa kuvaa Alois Hitleristä (1837–1903), joka on nähty lähes pelkästään poikansa tekojen kautta vain sivistymättömänä miehenä ja ankarana kasvattajana. Kova kotikuri oli tuohon aikaan paremminkin sääntö kuin poikkeus. Hitler on myöhemmissä lausumissaan arvostanut isäänsä tiukasta kurista huolimatta; kohosihan tämä suutarin oppipojasta arvostetuksi virkamieheksi ilman erityisiä kouluja ja sukutaustaa. Tuskin sivistymätön mies olisi ollut ahkera lehtikirjoittelija. Alois Hitlerin avioliitot olivat epätavallisia. Ensimmäinen vaimo oli miestänsä toistakymmentä vuotta vanhempi ja kaksi seuraavaa yli 20 vuotta nuorempia. Viimeinen vaimo, Adolfin äiti saattoi olla liian läheistä sukuakin, ei toki virallisesti.

Adolf Hitler oli isänsä kuollessa alle 14-vuotias. Hänen juutalais- ja romanivastaisuutensa on nähty tullimiehenä

toimineen isän vaikutuksena. Asenne molempia kansoja kohtaan oli kuitenkin lähes koko Euroopassa kielteinen sekä ennen Hitleriä ja romanien osalta myös jälkeen. Hitlerin juutalainen syntyperä voidaan sulkea pois lähes mahdollittomana, vaikka isä aviottomana lapsena syntyi. Niissä Itävallan osissa, joissa Alois Hitler syntyi ja vietti lähes koko elämänsä, ei ollut juurikaan juutalaisia.

Tuskin itävaltalainen, 1800-luvulla elänyt tullivirkailija olisi saanut elämäkertaa, ellei hän olisi ollut maailman vihatuimman miehen isä. Alois Hitler oli alkuperäiseltä sukunimeltään Schicklgruber. Sukunimi vaihtui Hitleriksi vasta 1870-luvulla. Oliskohan maailmanhistoria muuttunut, jos kansanjoukkojen olisi pitänyt huutaa: "Heil Schicklgruber!?"

Pasi Pulju

JÄSENPALVELUN MYYTÄVÄT TUOTTEET

	Hinta		Hinta
Kortit			
Uudistettu jääkärilippu	1,00	Hohenlockstedt 100 v juhlamitali	20,00
Jääkärilippukortti 2-os. + kuori	2,00	Jääkärit DVD – YLE:n draamadokumentti	27,00
Onnittelukortti jääkärimerkillä + kuori	2,00	Fallna för friheten -medalj	8,50
Suomen jääkärit kortti 2-os. + kuori	2,00	Jägarens väg	3,00
Jääkärikunniamerkki	1,00	Jääkärien elämäntyö – Itsenäisyyden puolesta, julkaisu (Kielet: suomi, ruotsi, saksa, englanti ja latvia)	10,00
Jääkärien tulo Vaasaan	1,00	Hopeiset 27-kalvosinnapit	150,00
Vaasan jääkäripatsas talvikuva	1,00	Hopeinen 27-riipus ketjulla	150,00
Vaasan jääkäripatsas talvikuva 2-os. + kuori	1,50	Hopeinen 27 -kravattineula	150,00
Jääkäriiliike 100 vuotta	1,00	Hopeinen 27-rintakoru	150,00
Jääkäriiliike 100 vuotta 2-os. + kuori	1,50	Kirjeensulkijamerkki, (arkki sis 50 kpl)	2,50
Pakettikortti jääkärimerkillä	0,50	Kynttilä, Jääkärimerkillä	8,00
Rovaniemen jääkäripatsas	0,20	Puukko Jääkärimerkillä	70,00
Skangal-Mangal tiellä + kuori	0,50	Suomen Jääkärien elämäkerrasto,	
Suomen Jääkärit	1,00	I täydennysosa 1957	5,00
Vaasan jääkäripatsas	0,20	Ur Jägarnas levand och gärning	5,00
Wasserturm	0,20		
Adressit			
Ilman tekstiä	10,00	Vain jäsenille	
Kansliasta kirjoitettuna/toimitettuna	12,00	Perinneyhdistyksen jäsenmerkki	12,00
Laajempi tekstaus	13,00		
Muut tuotteet			
Jääkärilippupostimerkki -arkki (10 kpl)	27,00	Erillisillä hakemuksilla myynnissä	
Jääkärien testamentti Suomen nuorisolle	6,00	Jääkäripienoismerkki	100,00
		Jääkärihautamerkki	80,00

Tilaukset Jääkärikansliasta:

Döbelninkatu 2, 00260 HELSINKI
Puh. 050 377 8845 (myös tekstiviestit)
s-posti: kanslia@jp27.fi

Toimitamme tuotteet kerran viikossa.

Hintoihin lisätään postikulut.
Yhteydenotot: kanslia@jp27.fi

PAROLE

www.jp27.fi

Päätoimittaja – Chefredaktör

Jukka Knuuti, 040 753 2751
jukka.knuuti@gmail.com
Taitto Kirsi Rasinen

Lehti ilmestyy 4 numeroa vuodessa: maalisk., kesä-, syys- ja joulukuun alussa.
Hinta 20 €/vsk
4 numero i året, 20 €/årg

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ – JÄGARSTIFTELSEN

Puheenjohtaja – Ordförande

Laatikainen Pertti

Varapuheenjohtaja – Viceordf

Fagerhäls Peter

Asiamies- Ombudsman

Eklin Jukka

Jäsenet – Medlemmar

Annala Jari

Heiskanen Kari

Jordan Kari

Kivinen Timo

Kuljukka Antti

Manninen Ohto

Pennanen, Jukka

JP27:n PERINNEYHDISTYS ry

FÖRENINGEN JB27:s TRADITIONER rf

Hallitus – Styrelse

Puheenjohtaja – Ordförande

Valtonen Vesa

Varapuheenjohtaja – Viceordf

Hakkarainen Arno

Sihteeri – Sekreterare

Kiiski Tiina

Jäsenet – Medlemmar

Aherto Markku

Hakola Terhi

Kinnarinen Tero

Latvala Raimo

Miettinen Helena

Vuontela Kyösti

KANSLIA: Auki ma–to klo 10–14, paitsi parillisten viikkojen maanantaisin klo 14–18, Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki
KANSLI: Öppet må–tors kl 10–14, förutom på jämna måndagar kl 14–18 Döbelngatan 2, 00260 Helsingfors
Puhelin/telefax, telefon/telefax, gsm 050-377 8845, email: kanslia@jp27.fi

Jääkärikanslia on kesälomalla 11.7.–11.8.2022 ja 12.–15.9.2022. Kiireettömät tilaukset ym. voi lähettää sähköpostilla kanslia@jp27.fi. Niitä seurataan loman aikana, mutta toimituksessa on syytä varautua viiveeseen.

Jääkärijoukot liikkeellä Mannheimissa. Jääkärijoukkojen yhtenä liikkumisvälineenä on polkupyörä. Kun Maximilian Bayerin syntymän 150-vuotispäivä 12. toukokuuta oli juhlittu, oli aikaa tutustua Mannheimin nähtävyyksiin. Jukka Pennanen otti tuntumaa varhaisempaan polkupyörämalliin Mannheimin teknillisessä museossa Technoseumissa.

